Влада – Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 211 (1211) ♦ Субота, 4 листопада 1995 року ♦ Ціна договірна

У НАС У КОЖНІМ ГЛУХОВІ ДЖЕРЕЛА ДУХУ – ТІЛЬКИ СЛУХАЙТЕ ...

Перед вами щойно відкриті у Глухові пам'ятники славетним композиторам-землякам Дмитрові Бортнянському (ліворуч) і Максимові Березовському. А ще у цьому невеликому містечку народилися художники М. Мурашко, А. Лосенко, композитор Ю. Шапорін, співак Г. Головня, який свого часу запровадив у Росії нотне письмо... Тут навчалися С. Васильченко, Ю. Смолич, О. Довженко. Побували Т. Шевченко, М. Гоголь, М. Ломоносов... Кажуть, Глухів стоїть на такому геологічному розломі, що дає незвичайне магнітне опромінення, і тому тут здавна в людях пробуджуються таланти. Може, й так. Але безумовне й інше: у нас у кожному місті й містечку, селі і навіть хуторі є глибинні джерела духовності. Треба тільки знати і чути їх, черпати з них розумом і серцем. І тоді ми, наші сини й онуки твердо стоятимем на своїй благословенній землі.

(Закінчення на 9-й стор.).

Читайте в суботньому випуску:

ТАРИФИ ВИСОКІ, АЛЕ НЕ АСТРОНОМІЧНІ

Прес-служба Міністерства енергетики України дала роз'яснення щодо тарифів на електроенергію для населення. Відповідно до наказу Міністерства економіки України від 19 травня 1995 року, з 1 липня було встановлено такі тарифи для населення: 5200 крб. за кВт/год. — для міського населення, 3100 крб. — для населення, що послуговується стаціонарними електроплитами, 4500 крб. — для населення, що проживає у сільській місцевості. Енергопостачальні організації зобов'язані відпускати електроенергію за встановленими тарифами, а в разі несплати вимикати електропостачання. Енергопостачальні організації несуть відповідальність за своєчасне інформування населення про діючі тарифи.

Ліві і праві, будьте слухняні!

Ряд громадських організацій, політичних партій та рухів подали заявки на проведення масових заходів 7 листопада. Очікується, що лише у столиці в них візьме участь близько 15 тисяч представників як лівих, так і правих політичних сил.

Міністерство внутрішніх справ України звернулося до народу України з закликом не піддаватися провокаціям тих, чиї дії загрожують громадському порядкові та безпеці людей. Останні події в Україні показали, що акції зі значною концентрацією людей протилежних поглядів можуть призвести до громадського конфлікту та масових безпорядків. Водночас вимушене відволікання значних сил міліції від виконання безпосередніх функцій шкодить справі боротьби зі злочинністю.

МВС України попереджає, що будь-які порушення порядку під час проведення масових акцій, силовий тиск на працівників міліції та опір їм негайно перепинятимуться відповідно до чинного законодавства, а винні, в тому числі організатори масових заходів, притягатимуться до відповідальності.

Делегація Верховної Ради

у складі першого заступника Голови Верховної Ради Олександра Ткаченка і народного депутата Павла Мовчана бере участь у шостій Міжнародній (Антальській) конференції з питань безпеки та співробітництва, яка проходить у Туреччині.

До Сараєва — на контрактній основі

Протягом тижня до колишньої Югославії направлено більш як 500 солдатів і офіцерів, які на чергові півроку замінять нині діючий там склад українських «блакитних шоломів». Вони транспортуватимуть гуманітарні вантажі, надаватимуть медичну допомогу населенню, нестимуть чергування на блок-постах між воюючими сторонами.

Новий склад батальйону сформовано на базі дніпропетровського армійського танкового корпусу та підрозділу аеромобільних військ з Одеської області. Половина військовослужбовців, серед яких і три жінки, служитиме у Сараєві на контрактній основі, — повідомляє Укрінформ.

Офіційно

Заява Президента України Леоніда Кучми

на заключній прес-конференції за результатами візиту до Латинської Америки

(м.Ріо-де-Жанейро 1 листопада 1995 року)

Шановні пані і панове!

Через годину завершиться офіційний візит Президента і урядової делегації України до трьох країн Латинської Америки, який я можу без перебільшення назвати новим етапом в розвитку відносин нашої держави із світом. За цей тиждень ми фактично відкрили для себе новий континент, нових політичних та економічних партнерів. Схожість наших проблем не може не породжувати спільності поглядів і підходів до їх розв'язання.

Отже, не дивно, що хоча ми й живемо по різні боки земної кулі, ми знайшли спільну мову практично з усіх політичних проблем міжнародного життя, а в галузі економічного співробітництва, науково-технічної співпраці, в культурі та гуманітарній сфері наші погляди повністю співпадають.

Перед тим як відповісти на ваші запитання, я хотів би виділити три особливості цього візиту, які рівною мірою поширюються на усі три країни, які ми відвідали, — Бразилію, Аргентину та Чілі.

По-перше, нам вдалося подолати бар'єр певної невідомості, взаємної політичної необізнаності один про одного, яка існувала скоріше внаслідок географічної відстані, ніж небажання поглибити двосторонні контакти після встановлення дипломатичних відносин. Цей бар'єр ми усунули, підписавши з президентами Аргентини, Бразилії та Чілі політичні документи, які визначають основні принципи наших стосунків на майбутнє та закладають надійну політичну основу для подальшого розвитку договірно-правової бази всього комплексу двосторонніх відносин, тісної співпраці в міжнародних організаціях.

По-друге, наші діалоги з президентами цих трьох латиноамериканських гігантів були зосереджені насамперед на питаннях торгівлі, економічного та науково-технічного співробітництва. Цікаво, що в усіх трьох столицях мова йшла не лише про давно назрілу потребу радикального розширення торговельно-економічних стосунків, а про бажаність дійсного прориву на ринки один одного. Фактично ми дійшли висновку, що потенціали наших економік, їх перспективна роль і місце в світовій міжнародній економічній системі XXI століття вимагають найтіснішої співпраці в таких високотехнологічних галузях, як аерокосмічні технології, спільне дослідження космічного простору, авіабудівництво, суднобудівництво, енергетичне машинобудування, нафто-газова і хімічна промисловість, транспортні системи, електрозварювання тощо.

Як країни з економікою, що реформується, ми можемо ефективно, і що особливо важливо, з рівною вигодою доповнити ринки один одного.

І нарешті, третьою особливістю цього візиту до Аргентини, Бразилії та Чілі був наш специфічний інтерес до досвіду цих держав в політичному та економічному реформуванні суспільства. В Аргентині, Бразилії та Чілі ми зустрічалися з вищим керівництвом трьох гілок влади, обговорювали проблеми регулювання складних процесів реформ за допомогою класичних «противаг і балансів» демократичного суспільства, організацію співпраці гілок влади заради майбутнього цих народів.

Я повертаюся в Україну із ще одним підтвердженням мого глибокого переконання в правильності курсу політичних і економічних реформ, який сьогодні обрала Україна. Лише політична стабільність в суспільстві, чіткий розподіл влади, творча співпраця законодавчої, виконавчої та судової гілок влади, політична воля архітекторів реформ, довіра народу до своїх лідерів можуть бути запорукою успіху глибоких системних трансформацій в нашій та будь-якій іншій державі.

І на закінчення, хочу поділитися своїм особистим враженням від зустрічей з президентами Бразилії, Аргентини і Чілі. Я повертаюсь до України з почуттям надзвичайної поваги до Фернанду Енріке Кардозу, Карлоса Сауля Менема і Едуардо Фрея. У них різна політична і життєва доля, вони обрані різними народами і керують різними державами. Але їх єднає одна спільна риса — вони справжні Лідери своїх націй, які свою політичну волю і мудрість віддають інтересам своїх народів. Я щиро зичу їм успіху і дякую за гостинність.

А тепер я готовий відповісти на Ваші запитання.

Укрінформ.

Закон України

Про приєднання України до Статуту Ради Європи

Підтверджуючи відданість України ідеалам та принципам, які є спільним надбанням європейських народів, та враховуючи, що інтереси збереження та подальшого втілення в життя цих ідеалів, а також сприяння економічному та соціальному прогресу потребують більш тісного єднання між всіма європейськими країнами, Верховна Рада України **постановляє:**

Приєднатися від імені України до Статуту Ради Європи.

Голова Верховної Ради України О.МОРОЗ.

м.Київ, 31 жовтня 1995 року.

Парламентська хроніка

«Бути чи не бути?»

— це гамлетівське питання постало перед частиною депутатського корпусу

Денне і вечірнє засідання 2 листопада

Безперечно, головна увага народних депутатів після перерви була прикута до питання, що стосувалося тих парламентаріїв, які поєднують роботу у Верховній Раді з роботою у структурах виконавчої влади. Саме тому сесія по суті без зайвих суперечок вирішила перенести розгляд питання «Про Указ Президента України «Про випуск облігацій державної зовнішньої позики України 1995 року» на пізніший термін.

Отож, опісля короткого розгляду питання щодо внесення змін і доповнень до Регламенту слово було надане заступникові голови Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення депутатської діяльності Андрієві Снігачу.

Доповідач звернув увагу на ту обставину, що визначена обмежена сфера діяльності, якою може займатися депутат. Окрім того, він наголосив, що попередній склад ВР прийняв рішення про роботу народних обранців на професіональній основі. Водночас і досі 63 депутати не виконують вимоги законодавства і продовжують обіймати ті ж посади, що й до виборів. Інша частина призначена на керівні посади останнім часом.

Андрій Снігач навів такі дані. Віце-прем'єр-міністр Віктор Пинзеник не брав участі у 74 відсотках пленарних засідань, ряд інших урядовців, у тому числі Роман Шпек, Юрій Карасик, Василь Євтухов,— у 45 відсотках засідань. Отож, Комісія і запропонувала вирішити питання про розмежування роботи народних обранців у різних гілках влади.

Однак, як показало обговорення, не всі фракції і депутатські групи готові були підтримати таку позицію. Так, Вадим Гетьман від групи «Незалежні» запропонував дещо іншу процедуру позбавлення депутатських мандатів. Зокрема, «Незалежні» вважають, що спершу треба прийняти рішення про неможливість суміщення посад міністрів, керівників державних відомств та голів обласних Рад з обов'язками народного депутата. Решті дати можливість визначитися до 1 березня 1996 року.

Віталій Шевченко від фракції Народного Руху України сказав, що треба всіх депутатів, які не працюють у ВР на постійній основі, поставити перед вибором, де працювати.

Михайло Сирота від імені групи «Центр» запропонував зняти це питання з розгляду сесії.

На вечірньому засіданні у другому читанні розглянуто Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств».

Володимир КОРОЛЮК.

Голосувати чи галасувати?

Ранкове засідання 3 листопада

Після оголошення депутатських запитів, короткої «розминки» парламентарії приступили до прийняття постанови щодо дострокового припинення повноважень народних депутатів України, які не працюють на постійній основі у Верховній Раді або займаються іншою діяльністю, не передбаченою депутатськими повноваженнями. І хоча Голова Верховної Ради України Олександр Мороз запропонував висловитися лише з мотивів голосування, депутати по суті розпочали обговорення постанови по новому колу. Знову, як і попереднього дня, в залі завирували пристрасті. І зрозуміло, чому. Адже в запропонованому списку 70 прізвищ тих, хто підпадає під дію постанови і мав би визначитися, де йому працювати. Це обговорення водночас засвідчило, що в нашому законодавстві є ще неузгодженості, які й намагалися використати окремі народні депутати, агітуючи проти прийняття запропонованого законопроекту. При цьому намагалися вдавати, що забули, як писали заяви, у яких зобов'язувалися перед виборцями перейти на постійну роботу до Верховної Ради України. Жоден з проектів постанов з даного питання не набрав потрібної кількості голосів. Тому Голова Верховної Ради запропонував роздрукувати проекти постанов, роздати їх депутатам, ще раз обговорити це питання у фракціях і групах й повернутися до нього цього ж дня на вечірньому засіданні.

Василь ТУГЛУК.

Особовому складу Прикордонних військ України

Сердечно вітаю генералів, офіцерів, прапорщиків і мічманів, сержантів і старшин, солдат і матросів, ветеранів-прикордонників, робітників і службовців та членів їхніх сімей з професійним святом — Днем прикордонника.

Народ України високо цінує ратну працю вартових Вітчизни, подвиги воїнів у зелених кашкетах під час Великої Вітчизняної війни та в мирний час.

На нинішньому складному етапі становлення Української держави прикордонники виявляють мужність та самовідданість у відстоюванні її інтересів на сухопутних та морських рубежах.

З приємністю відзначаю, що за чотири роки від дня створення Прикордонних військ України їх особовий склад зробив значний внесок у справу зміцнення національної безпеки і становлення дружніх партнерських відносин з прикордонниками суміжних країн.

Переконаний: прикордонні війська і надалі з честю виконуватимуть свій конституційний і військовий обов'язок, глибоко усвідомлюючи, що мирний розвиток — запорука процвітання нашої Вітчизни.

Щиро бажаю Вам та Вашим сім'ям щастя, добра й миру. Успіхів Вам у виконанні почесної місії захисників кордонів України.

Президент України Л. КУЧМА.

Економіка

В житті, як і у навчанні, важлива метода

Що бажано врахувати при доопрацюванні програми уряду

Програма основної економічної політики уряду, яка сьогодні додатково опрацьовується, має грунтуватися на комплексному аналізі сучасного стану державотворення, цілком розкрити причини кризових явищ і запропонувати систему нового господарського механізму.

Орієнтація уряду на стабілізацію виробничих процесів вселяє надію у те, що економічні реформи буде, нарешті, поставлено з голови на ноги.

Те, що програма передбачає забезпечення зростання виробництва, — безперечно позитивний чинник. Але виробництво не зводиться тільки до процесу праці. Воно передбачає ще обмін, розподіл і споживання. Виробництво забезпечує створення споживчих благ, а розподіл — їх споживання. Незважаючи на те, що виробництво і розподіл тісно взаємозв'язані, ми у програмі нічого не знаходимо про систему та механізм розподілу. Ми маємо бути впевнені, що у новій програмі не закладено знову ту саму нещадну експлуатацію народу.

З 1992 року реальний обсяг ВВП скоротився на 52 відсотки — отже, доходи населення мали б також скоротитися відповідно вдвічі. А насправді доходи населення знизились у десятки разів. Таким чином, була створена нова соціальна структура: 10 відсотків найбільш багатих верств населення отримують доходи у 20 разів більші, аніж 10 відсотків малозабезпечених (що вище десятиразової стелі, яка прийнята у зарубіжних країнах). За короткий строк повністю було зведено нанівець середній клас. І два критичних полюси: багаті — 8 відсотків і бідні — 92 відсотки — наближаються до критичної межі, за якою починаються непередбачувані наслідки. Все це відбулося за умов некерованості економіки і цілковитого хаосу та призвело до створення в суспільстві негативного типу інтересів, які базуються на спекулятивних махінаціях, підриваючи як виробництво, так і народне споживання, мають на меті отримання максимального прибутку будь-що і цілком ігнорують загальносуспільні потреби. Це створює від'ємний вектор розвитку національної економіки.

У перші роки впровадження ринкової економіки було допущене штучне знецінення робочого часу, тож ця помилка має бути виправлена у новій програмі дій уряду. Для підтвердження порівняємо затрати робочого часу на отримання коштів, необхідних для придбання окремих видів товарів: 1 кг хліба — 2,5 год. в Україні, тоді як у США — 5,8 хвилини, у ФРН — 11,5 хв., в Італії — 19 хвилин, у КНР — 18,8, у Малайзії — 47,5 хв.; кілограм цукру — 6,2 год. в Україні, тоді як у США — 3,5 хв., у ФРН — 7,3 хв., в Італії — 16,8 хв., у КНР — 22,5, у Малайзії — 26,3 хв.; 1 кг картоплі — 2,6 год. в Україні, тоді як у США — 2,8, ФРН — 3, в Італії — 5,8, у КНР — 15 хвилин, у Малайзії — 19 хв.; масло вершкове — 20,7 години в Україні, тоді як у США — 22,8 хвилини, ФРН — 33,5 хвилини, в Італії — 1,5 години, у КНР — 1,11 години, у Малайзії — 2,37 години. Холодильник: 2850 годин в Україні, тоді як у США — 19 год., у ФРН — 35 годин, в Італії — 67 год., у КНР — 214, у Малайзії — 476 год.; утримання двокімнатної квартири протягом 1 місяця: 206,4 год. в Україні, тоді як у США — 21 год., у ФРН — 24,45 год., в Італії — 36,3 год., в КНР — 56 год., в Малайзії — 119 год.

Великої ваги у програмі надано припливу іноземного капіталу. Безперечно, він необхідний нашій державі, але приплив капіталів ззовні не є вирішальним. Необхідно створити ефективно діючу економічну систему, в тому числі для сприйняття іноземного капіталу. Без створення такої системи іноземні позички можуть завдати великих збитків, завести до ще глибшої боргової ями. Колишня Східна Німеччина отримала останніми роками величезні кошти ззовні — понад 100 мільярдів доларів щорічно на населення у 16 млн. чол., але зростання економіки не відбулося, бо не була створена система. За перші 12 років після початку реформ у 1979 році всього до Китаю надійшло менш як 60 млрд. американських доларів (на населення, що перевищує 1 млрд.), але Китай все-таки багато чого досяг у економічному розвитку, забезпечивши щорічне зростання валового внутрішнього продукту більш як 6 відсотків на рік. У програмі уряд передбачає відновлення керованості у державному секторі економіки, але цього замало. Процеси планування та регулювання потрібно розповсюдити на всю організацію суспільного господарства, включаючи приватний сектор економіки. І не слід цього боятися, адже у всіх розвинутих країнах світу держава виконує ці функції, спрямовуючи діяльність на забезпечення якісного перебудування виробництва, економічне зростання, пом'якшення структурних нерівностей.

Валерій МУНТІЯН, кандидат економічних наук.

УМІЛА ГОТУВАТИ, ТА НЕ ВМІЛА ПОДАВАТИ

Уміємо виростити й успішно... згноїти — так можна перефразувати відоме українське прислів'я. В той час, коли на базарі не докупитися фруктів чи овочів, дари садів та родючих городів гинуть. За повідомленнями наших власних кореспондентів, сотні чи й тисячі тонн вирощеного не доходять до переробки.

Як і вчора, ця проблема пекуча й сьогодні. Ні державні підприємства, ні приватники досі не повернулися до проблеми обличчям. Тим часом спритні бізнесмени завалюють ринок закордонними «дарами», що ще більше ускладнює розв'язання проблеми. А варіанти ж є. Треба тільки братися за діло!

Михайло ВАСИЛАШКО, «Голос України»

Адам і всі яблука Придністров'я

***КОЛИ ЗНАЙОМИШСЯ** з роботою того чи іншого підприємства, мимоволі доходиш висновку: як багато залежить від того, хто біля керма. Все, як мовиться, починається з голови.*

Колективу Кам'янець-Подільського консервного заводу, можна сказати, щодо цього пощастило. Очолює колектив людина дбайлива, кмітлива, самовіддана — одне слово, господар.

З досьє редакції:

Яхієв Адам Михайлович народився 1954 року в репресованій чеченській сім'ї, виселеній до Казахстану. По закінченні школи вступив до Одеського інституту харчової промисловості. 1976 року його направлено в Новоушицький радгосп «Комунар», через рік переведено начальником цеху радгоспу «Хмельницький» Хмельницького району. 1986 року призначено директором Кам'янець-Подільського консервного заводу.

З політичними партіями та рухами не співпрацює.

Сьогодні серед підприємств переробної промисловості України найстабільніше працює Кам'янець-Подільський консервний завод — тепер акціонерне товариство відкритого типу «Адамс». Тільки за дев'ять місяців цього року випущено майже 50 мільйонів умовних банок консервів. Це майже удвічі більше, ніж за відповідний період минулого року. У порівняльних цінах приріст становить понад 200 мільярдів карбованців. Якщо взяти всі споріднені підприємства України, то їх валова продукція не набагато перекриє показники кам'янців.

Одночасно тут постійно підвищують якість продукції, вироби заводу наближаються до міжнародних стандартів. За концентрований сік, наприклад, ще 1993 року завод отримав міжнародний знак якості — «Золоту Зірку». І тепер продукція АТ «Адамс» має широкий попит в усіх країнах СНД, у кількох країнах Західної Європи, експортують її і до США. Експорт становить понад 60 відсотків від загального обсягу виробленої продукції.

Як же вдалося Адаму Яхієву і його колективу вистояти в час, коли більшість підприємств країни через недосконалість законодавчої бази та безпорадність керівників ледь животіють?

Коли його колеги-директори своє невміння приховували класичним наріканням на розвал економічних зв'язків, Адам Михайлович наводив мости співпраці не тільки з традиційними партнерами по СНД, а й проклав міцну дорогу на Захід. За допомогою відомих фірм «Антон Олерт», «Альє», «Кляйн», «ФМС» узявся за технічне переозброєння заводу. Тільки за останні три роки він обновився західним устаткуванням наполовину, і тепер підприємство не впізнати.

Спеціалісти заводу дбають не тільки про технології. Уже кілька років на ланах п'яти придністровських районів працюють вісім комбайнів англійської фірми «ФМС», що за будь-яких погодних умов збирають без втрат зелений горошок. Це дало можливість «Адамсу» збільшити випуск зеленого горошку майже учетверо.

Скажете, а де ж брати сировину, скажімо, яблука? Ситуація з цим, зрозуміло, не райська. Та везуть їх до Кам'янця-Подільського чи не з усього Придністров'я. Колгоспи, фермери, приватники, навіть студенти, які допомагають у колгоспах збирати фрукти, а платню одержують натурою, тут, на заводі, вони нарешті одержують гроші.

Власне, різноманітну сировину сюди везуть з десяти сусідніх і далеких областей, бо знають: тут одразу сплачують гроші, а за домовленістю плату можна брати консервами — тушонкою, згущеним молоком, соками тощо. Підприємство випускає близько 60 видів різноманітних овочевих, фруктових та м'ясних консервів.

Так, тут є чому повчитися. Ось лише один аргумент: якщо сьогодні навіть на діючих підприємствах Хмельниччини робітники мають не більш як 15 мільйонів зарплати, то старанні працівники — рядові робітники цього заводу — одержують понад 50 мільйонів карбованців.

Чималі кошти підприємство вкладає у спорудження житла, дачного містечка, надає допомогу пенсіонерам, ветеранам, малозабезпеченим, дітям-сиротам. Директор не забуває також небагаті бюджетні установи, творчі колективи. Бо переконаний, що без духовного багатства навіть за наявності великого капіталу держава не буде багата.

Хмельницька область.

Віталій МАКСЮТЕНКО, «Голос України»

ЗАМОРСЬКЕ Є. СВОЄ — ГНИЄ

Останніми роками виробництво фруктів і ягід у спеціалізованих господарствах Сумщини зменшилось утричі: немає попиту. Парадокс? Торговельні й переробні підприємства через брак коштів відмовляються брати вітамінний товар. А господарства самі сидять у боргах.

Нинішнього року, скажімо, на кущах залишилися зимувати десятки тонн чорноплідної горобини. А ця цілюща ягода стала б у пригоді хворим на гіпертонію або тим, хто постраждав від радіоактивного випромінювання.

А яблука? На сумських базарах за ціною вони наближаються до заморських бананів. Тим часом третина яблук осінніх сортів (а це сотні тонн) догниває просто неба у радгоспних садах.

Сумська область.

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

І ГОГОЛЮ СПОДОБАЛОСЯ Б НА ЯРМАРКУ В ПОЗНАНІ.

Тільки соромно було б йому за земляків...

***ШІСТЬ ЖОВТНЕВИХ** днів усі дороги Польщі, здавалося, вели до Познані, де відбувався традиційний, 11-й міжнародний ярмарок-виставка «Полагра-95». Понад дві тисячі підприємств, фірм, організацій із 20 країн світу взяли участь в одному з найбільших європейських агропромислових торгів. Авторитету й вагомості йому додало і те, що виставку відкрив Президент Лех Валенса.*

У велетенських павільйонах, розташованих на кількагектарній площі, ярмарковий люд міг побачити все — від мачинки до модернових машин та обладнання, які збирають, переробляють, розфасовують сільськогосподарську продукцію. Можна було до всього доторкнутися, спробувати, посмакувати. Найвідоміші фірми Німеччини, Франції, Австрії, Італії, Голландії привезли до Познані «останній крик» у дизайні й технологіях переробки, зберігання овочів і фруктів, нові лінії у кормовиробництві та цукроварінні, зразки суцількомп'ютеризованої агропромислової техніки...

І все ж правила бал на ярмарку — як і належить справжній господині — Польща. Її павільйони приваблювали всіх — від малюків, яких безплатно пригощали ласощами й соками, до статечних гостей, котрі смакували пивом, оглядаючи новинки польського виробництва.

Найбільший інтерес викликала експозиція, де демонструвався первісток сучасного машинобудування Польщі — зернозбиральний комбайн «Бізон». За своїми технічними параметрами, зазначали фахівці, новий комбайн поки що не може конкурувати зі знаменитими «Домінаторами» чи «Боргонами», проте безперечно інше — на східному ринку він неминуче потіснить «Ниву» і «Дон»...

Тепер про участь України у виставці «Полагра-95». Всього чотири підприємства та два науково-дослідні інститути представляли нашу державу на своєрідних європейських оглядинах. Черкаський завод шампанських вин «Італьяно в Україні» через свого головного ділера — фірму «МінУк» — виставив на ярмарку колекцію ігристих вин і шампанського; інша черкаська фірма — АТ «Маїс,ІНК» — гібридне насіння кукурудзи; агрофірма «Зоря» з Рівненщини — продукцію свого м'ясокомбінату, заводу продтоварів та кукурудзокалібрувального заводу; агрокомбінат «Рось» із Білої Церкви — теж продукцію сільського господарства. Крім «Італьяно в Україні», експозиція якого розміщувалася в одному з найфешенебельніших павільйонів із супер-дизайном, решта українських учасників ярмарку зайняла скромну площу у кілька метрів, за оренду якої, до речі, люб'язно сплатило Міністерство сільського господарства Польщі. Тим часом їхні колеги в Києві, розіславши запрошення, свою місію на цьому вважали закінченою і не доклали навіть мінімуму зусиль, щоб відрядити хоча б дизайнера для пристойного оформлення української експозиції. Мало того, для тих, хто, по суті, на власному ентузіазмі прибув до Познані, не було замовлено готелю і, змучені дорогою, митними перипетіями, люди, як могли, нашвидкуруч розставили привезене на виставці... Вийшла, м'яко кажучи, не зовсім приваблива картина, схожа на прилавки колгоспного ринку: там, де експонувалися яблука і груші Інституту садівництва, лежала копчена ковбаса Технологічного інституту молока та м'яса, поруч з «Українською горілкою» — суміші прянощів для ковбасних виробів і мармелад у жахливій упаковці... Звичайно ж, жоден серйозний покупець зацікавитися тим «натюрмортом» не міг. Бо поруч вабили око розмаїттям продукції, вишуканим дизайном, бездоганним смаком сусідні експозиції — американська, японська, новозеландська...

Ось думки учасників ярмарку. Гадаю, вони будуть корисні, адже не востаннє з України їздили ярмаркувати.

В. Плютинський, голова агрофірми «Зоря» (Рівненська область):

— Я в захопленні від продукції, котру виставила на торгах Польща, — від її якості, естетичного оформлення. Більшість нашого населення такої продукції не те що не споживає, а навіть не бачить... А ми ж мусимо виробляти більше і краще. Бо маємо більший потенціал, кращу землю. Не розумію керівників уряду нашої держави, котрі з байдужістю поставилися до участі України в найбільшому європейському агроярмарку. Скажу прямо: мені соромно за українську виставку, бідніше якої годі було шукати. «Зоря» привезла до Познані лише частину зразків своєї продукції, та й іншим фірмам хіба нема що показати?

Особливо вразила мене сільгосптехніка. Наша агрофірма закупить її на три мільйони доларів. Ми підрахували, якщо матимемо комбайни типу «Кейс», то більш ніж удвічі скоротимо витрати пального, і з 16-ти комбайнів, які є у нас сьогодні, нам потрібно буде лише 3—4. Порівняйте, за годину «Дон» спалює 40 літрів палива, а «Кейс» — 16, причому, втрати зерна такі, що й горобцям пообідати мало. А якщо обчислити це у масштабах України? Це колосальні цифри. Переконаний, не туризм нам, насамперед, розвивати потрібно, як твердить у програмі уряд, а переозброїти АПК: через створення державних чи кооперативних МТС, агротехцентрів — назва не має значення. Оце наші пріоритети.

М. Прудський, віце-президент СП «Італьяно в Україні» (Черкаси):

Якщо відверто, наша продукція викликала помітне хвилювання у лавах європейських експортерів шампанського — постійних учасників виставки. Високі смакові якості, чудовий дизайн черкаського шампанського (а виготовляють його на основі кримських вин) привернули увагу фахівців та численних відвідувачів павільйону. Дехто, спробувавши напою, не міг приховати здивування: невже це виготовлено в Україні? У Познані ми підписали контракти з фірмами Росії, Литви, Голландії, Німеччини.

І. Никифорук, віце-президент Союзу польсько-українських підприємств «Дім торговий»:

— За останні три роки Польща досягла найвищого рівня сільгоспвиробництва, який мала за всю історію. Це вдалося здійснити завдяки державній підтримці селян. Пільгові кредити давали у ті галузі, котрі потребували найшвидшого розвитку (племінну справу, нові технології, будівництво нових приміщень)... Ще два роки тому 60 відсотків продуктів харчування завозили до Польщі з Заходу. А сьогодні Польща сама експортує найрізноманітніші товари та продукти.

Отже, Україні є що запозичувати у своєї сусідки. Тому, я гадав, що до Познані на ярмарок приїде чимало зацікавлених людей, щоб запозичити польський досвід. На жаль, цього не сталося.

***

... І останнє враження. З Познані поверталися надвечір. Милувалися дбайливо доглянутими полями, садами, чудовими шляхами. Вся Польща сяяла вогнями, вирувало життя. У кафе і барах, що виросли уздовж траси, звучала музика, в них відпочивали гарно одягнені, веселі люди. Коли перетнули кордон — зникли вогні. Україна лежала у мороці. Лише раз по раз фари автомобіля вихоплювали з пітьми зігнуті постаті з мішками за плечима та великовантажні трайлери — до Києва з Польщі везли картоплю...

Черкаси — Познань — Черкаси.

У номер

● *Київ*

Шляхи валютні несповідимі

Щороку з України вивозять, за різними експертними оцінками, приблизно 4,5 млрд. доларів, повідомив на засіданні сесії парламенту України заступник міністра економіки України Леонід Мінін.

Л.Мінін заявив, що керівництво Зовнішекономбанку колишнього СРСР ухиляється від переговорів про повернення до України валютних коштів, заморожених на рахунках цього банку в 1990 році.

Заступник міністра економіки зазначив, що водночас в Україні з'являються посередники, готові організувати повернення валютних коштів з рахунків Зовнішекономбанку колишнього СРСР за умови 50% комісійних.

● *Донецьк*

Шахтарі згодні жити без світла, але не без грошей

В Україні в акції протесту у формі невідвантаження вугілля споживачам беруть участь чотири шахти ВО «Донецьквугілля» — ім.Петровського, «Трудівська», ім.Калініна, шахтоуправління «Жовтневе».

Про це агентству «Інтерфакс-Україна» повідомили в Міністерстві вугільної промисловості країни. За добу ці чотири шахти видобувають 4646 тонн вугілля.

Триває страйк гірників шахти «13-біс» виробничого об'єднання «Макіїввугілля» і шахти «Прогрес» ВО «Торезантрацит». Головна вимога шахтарів — виплата затриманих зарплат.

За даними профспілки, на 26 жовтня заборгованість по зарплаті у вугільній промисловості загалом становила 44,3 трлн. крб. На складах шахт накопичилося близько 5 млн. тонн вугілля, проте вугільники не можуть його продати через високі ціни на тлі порівняно низьких цін на імпортне вугілля.

Водночас запаси вугілля на електростанціях ВО «Донбасенерго» (Донецька і Луганська області) нині мінімальні, повідомив «Інтерфакс-Україна» директор цього виробничого об'єднання Ігор Смирнов.

Лише на одній електростанції з семи наявних у Донецькій і Луганській областях запас вугілля достатній для роботи протягом місяця, на решті — лише тижневий запас.

Зупинка електростанцій у разі невідвантаження вугілля не зашкодить їхньому обладнанню, але призведе до масового від'єднання всіх споживачів і самих гірників також, сказав він.

Календар тижня

Каша буде. Спокою — ні

Сьогодні — День Національної гвардії України

Біографія Національної гвардії — першого озброєного формування незалежної України — розпочалася чотири роки тому. За час, що минув од її створення, гвардія була свого роду полігоном випробування незалежної держави. Навколо гвардії точилися розмови і суперечки, як і кому вона має підпорядковуватися, які функції виконувати. 6 жовтня цього року Указом Президента України Національна гвардія підпорядкована Верховному Головнокомандувачу Збройних Сил України.

«Це дало надію гвардійцям на розв'язання їхніх проблем, — вважає новий командувач НГУ генерал-лейтенант Олександр Кузьмук. — Вся зброя держави має бути в одних руках». Свою власну позицію він окреслює коротко: «Я — не політик, а людина суто військова. Отримав Указ Президента і його виконую. Гвардія діятиме завжди в рамках закону. Ми не будемо йти на збільшення чисельності гвардії. Головне — повсякденна готовність мобільних частин».

А сьогодні на київському стадіоні «Динамо» відбудеться спортивно-театралізоване свято, де підрозділи демонструватимуть бойову виучку. На дітей чекатиме чай та солдатська каша.

У гвардійців сьогодні буде святковий стіл. Але без «розслаблення»: служба є служба.

Юліана ШЕВЧУК.

Їх шанують за мужність і професіоналізм

Указами Президента України від 2 листопада цього року за вмілу організацію виконання завдань військовими частинами Національної гвардії України та за особисту мужність і самовідданість, професіоналізм відзнаками Президента України нагороджені: орденом Богдана Хмельницького III ступеня — заступник командувача Національної гвардії генерал-майор М.І. Мельник; хрестами «За мужність» — інспектор дорожньо-патрульної служби Білгород-Дністровського міськвідділу УМВС в Одеській області, старшина міліції В.Г. Андрющенко; інспектор з дозвільної системи Білгород-Дністровського міськвідділу УМВС в Одеській області, майор міліції Д.В. Тимчишин (посмертно); командир роти військової частини Національної гвардії, старший лейтенант гвардії В.О.Харев та зіркою «За мужність» — командир вертолітної ескадрильї Національної гвардії України Л.М.Вакуленко.

Почесною відзнакою Президента також нагороджено командира військової частини Нацгвардії, полковника гвардії А.Г.Шміла.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

Ми відкриваємо Америку, Америка відкриває нас

Візит тижня

***ОФІЦІЙНИЙ** візит Президента України Леоніда Кучми до країн Латинської Америки — Федеративної Республіки Бразилія (25—26 жовтня), Аргентинської Республіки (26—29 жовтня), Республіки Чилі (30—31 жовтня), безумовно, став одним з визначальних серед тих, які відбулися цього року. Насамперед своєю результативністю, судячи з важливості підписаних конкретних документів і угод. Недарма ж його називають політичним і економічним прориВом України в Латинську Америку. Та й приймали Президента в цих країнах хоч і на належному рівні, як це і прийнято, але ж і трохи тепліше, ніж деінде, щиріше, приязніше, що свідчить про особливу повагу до глави нашої держави.*

Звичайно ж, неспроста: за майже сторіччя, протягом якого досить-таки чисельна українська громада у Бразилії й Аргентині завойовувала собі місце під сонцем упертою, важкою працею, і бразильці, й аргентинці переконалися, що з таким народом можна мати справу. А добра слава про добрих людей, мабуть, і до Чилі докотилася.

Та й Президент України, з яким у ділову поїздку вирушили члени уряду, керівники міністерств і відомств, як кажуть, не з порожніми руками приїхав: усі документи відзначалися конкретністю намірів і діловими пропозиціями. Тому, скажімо, у Бразилії підписано договори та угоди, які дають імпульс для плідного співробітництва. Серед них угоди про торговельно-економічну співпрацю та безвізові поїздки і протоколи про консультації між зовнішньополітичними відомствами, спільна декларація про наміри співробітництва у мирному використанні космічного простору. Документи передбачають забезпечення сприятливих договірно-правових умов для подальшої роботи.

Українська делегація зуміла переконати бразильських керівників у перспективності двосторонного співробітництва в енергетичній, машинобудівній, хімічній галузях, металургії та транспорті.

Не менш важливими є досягнуті домовленості і в Аргентинській Республіці, з якою віднині матимемо торговельно-економічні відносини, співпрацюватимемо в космічній сфері, а особи з дипломатичними, офіційними та службовими паспортами зможуть мандрувати до цієї країни, не турбуючись про візу.

Ну, а Чилі — це країна, до якої Україна має підвищений інтерес. Адже за порівняно короткий строк — протягом останніх 20 років — вона здійснила справжній економічний стрибок і стала індустріальною державою з найбільш стабільною економікою серед країн Південної Америки. Тому такі великі надії на те, що підписані документи — угода про взаємне сприяння та захист інвестицій, співробітництво в космічній галузі, торгівлі запрацюють і швидко, і — головне — результативно.

Безперечно, за вісім днів офіційного візиту Леонід Кучма і його команда відкрили для нас ці три країни Латинської Америки. Але ж і вони відкрили для себе Україну — державу, яка хоч і з труднощами, але йде шляхом реформ. І переконалися, що з нами можна мати справу.

Заява тижня

Сергій ВЛАД, журналіст

Депутатський мандат для прем'єра: захисна реакція чи контрвипад?

***ЗАЯВА** Прем'єр-міністра Євгена Марчука про намір балотуватися на виборах у народні депутати України викликала сплеск емоцій не тільки в кулуарах парламенту, а й на всіх поверхах законодавчої й виконавчої влади.*

Найсміливіші прогнози групувалися довкола майбутніх президентських виборів в Україні. Якщо Євгена Марчука, зазначали співрозмовники, справді цікавить президентське крісло, то його заяву слід розцінювати як контрвипад у заочній грі претендентів — Олександра Мороза, Павла Лазаренка, Леоніда Кучми. (Поки що, як бачимо, йдеться про чотирьох претендентів). Проте, коли так, то це далеко не кращий «контрвипад», бо ж ліпшого моменту для дискредитації Євгена Марчука, ніж передвиборча кампанія до Верховної Ради, годі й шукати. Втім, це добра нагода й здобути додаткові бали, але навряд чи в цьому є потреба.

Найбільші суперечки виникали в колі нинішніх опонентів антикризової урядової програми. Пристрасті розпалювались, щойно хтось починав проводити паралелі. Мовляв, за оприлюдненням антикризових програм, як правило, оголошувалась відставка уряду. Цього разу матимемо інше: прем'єр закривається від своєї ж програми депутатським мандатом. Як на мене, то це те саме, що сховатись голому за очеретину.

Захисна реакція прем'єра подавалась в багатьох інтерпретаціях. Деякі з них заслуговували на увагу. Підкресливши, що висловлює особисту думку, один з лідерів лівих у парламенті, Володимир Марченко, запевнив, що у такий спосіб Євген Марчук прагне здобути право законодавчої ініціативи, якого він сьогодні позбавлений. На його думку, нинішній прем'єр приречений виконувати волю Президента України, попри те, що має, як з Президентом, так і з багатьма членами уряду, різні погляди на тактику здійснення економічних реформ.

З огляду на особисті якості Прем'єр-міністра, які різнять його від олов'яних солдатиків проголошеної реформи, цілком можливо, Володимир Марченко має рацію. Але, погодьтесь, було б дивно, якби на тлі нинішніх законодавчих протиріч і аматорства структур виконавчої влади між керівниками держави не виникало б непорозумінь. Вони є і будуть, але це не привід до «підставлянь одне одного», на що прозоро натякав Володимир Марченко. Цікаво, що симпатії відомого депутата до Євгена Марчука превалювали, хоч очевидно, що його колеги по фракції, обирай вони між двох вогнів, віддали б сьогодні перевагу Леоніду Кучмі. Спостерігачі, як один, сходяться на тому, що ліві розуміть прем'єра тільки в тому разі, якщо він допоможе їм наблизити дострокові президентські вибори. Висновок може бути тільки один: як лівим, так, зрештою, і правим силам в парламенті і поза ним вигідна напружена атмосфера у вищих інстанціях. Заява ж Марчука, хотів він цього чи ні, сигналізувала, що зміна «погоди» не передбачається. От і заговорили... І, звісно, потішилися.

Скандал тижня

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

А ДЕ Ж ДОКАЗИ, ПАНОВЕ?

або Чому голова облдержадміністрації не подав руки радникові Президента

Громадсько-політична газета «Слово», засновниками якої є одеське бюро московських «Известий» та виконком Одеської міської Ради народних депутатів, опублікувала один з розділів інформаційно-аналітичного огляду дослідницької групи Міжрегіонального блоку реформ під заголовком «Лівий наступ»: очікувані результати й можливі наслідки», що викликав в Одесі й області чимало пересудів. Воно й зрозуміло, адже добрячий шмат того огляду присвячено голові Одеської обласної Ради народних депутатів і голові облдержадміністрації Руслану Боделану.

Публікація стверджує, зокрема, що «лівий наступ», посилення якого нині спостерігається, може бути використаний керівниками окремих областей — «у першу чергу тих, де існують сепаратистські тенденції», — для досягнення більшої самостійності, незалежності від центру, протиставлення йому регіональних інтересів. І далі: «Прикладом служить діяльність глави Одеської облдадміністрації Р.Боделана, який підтримує «лівих» з їхніми лозунгами денонсації Беловезьких угод, відродження Союзу та ін. Головна мета такої підтримки — прагнення добитися особливого статусу Одеської області в південному регіоні України («Новоросія»)»...

Закиди ці не нові, був час — років зо три тому, коли Р.Боделана вже звинувачували як у «сепаратизмі», так і в «ностальгії за минулим». Потім з огляду, мабуть, на реальні практичні кроки, що їх робили керівник області та його команда, ті розмови вщухли, почали забуватися. І раптом — отаке! Та ще й з «уст» колег радника Президента Володимира Гриньова, який водночас, як відомо, є лідером Міжрегіонального блоку реформ.

«Усі ці звинувачення безпідставні, і їх автори не мають жодних доказів, жодних аргументів для виправдання своїх наклепницьких домислів», — стверджує Руслан Боделан у заяві з приводу згаданої публікації. Сам факт її появи він розцінює як свідчення того, що проти нього особисто і проти облдержадміністрації розгорнута кампанія політичної дискредитації. Висунуті проти нього звинувачення керівник області вважає надто серйозними, щоби їх можна було проігнорувати. Тому, сказано в заяві для засобів масової інформації, «я буду змушений звернутися до суду, аби захистити свої права як особистості й громадянина, у разі, якщо газета «Слово» відмовиться спростувати надруковану інформацію».

Важко сказати, чи так це просто збіглося, а чи публікація була спеціально приурочена до приїзду в область В.Гриньова, та факт залишається фактом: саме у ці дні радник Президента завітав до Одеси. І... з Р.Боделаном, представником Президента в регіоні, не зустрівся. За словами заступника голови облдержадміністрації С.Гриневецького, сказаними ним по місцевому телебаченню, Р.Боделан відмовив В.Гриньову в зустрічі саме у зв'язку з публікацією в газеті «Слово». Що ж, випадок справді скандальний: регіональний керівник відмовляє у візиті посланцеві центральної влади! Такого, здається, ще не було.

Цікаво, а як поведуться керівники Луганської та Донецької областей, яким у зазначеному огляді хоча й менше рядків відведено, та сказано все ж недвозначно: і там, мовляв, «спостерігаються аналогічні тенденції»? Теж звернуться до суду, якщо не буде спростувань? Чи, може, погодяться, що «аналогічні тенденції» таки є? Руслан Боделан, як бачимо, погодитися з цим не захотів.

Одеса.

Григорій ГРИНЬ, «Голос України»

Винахід тижня

Як у Полтаві «живу» нитку прядуть

***У** ПОЛТАВІ розпочато випуск нового хірургічного шовного матеріалу—біофілу, який не має світових аналогів. Його винайдення — плід спільної праці учених Кримського медичного інституту (школа академіка Анатолія Бабаніна) та кафедри оперативної хірургії топографічної анатомії Полтавської медичної стоматологічної академії, яку очолює академік Микола Скрипников. Впровадження винаходу здійснила науково-виробнича компанія «Агрофлай» на базі орендного підприємства «Полтавський м'ясокомбінат».*

Звичайну нитку знають усі. А хірургічну? Навіть далеко не кожний хірург бачив її. Власне рану можна зашити і дратвою. Проблема в тому, чи одужає пацієнт...

Важко уявити таку картину: хірурги з медсестрами розпускають парашутну стропу на нитки перед операцією... І це не хвороблива фантазія автора, а твердження спеціалістів-очевидців. Медичні заклади за браком коштів, де можуть і як можуть, дістають бавовняні чи капронові нитки — на ткацьких, взуттєвих фабриках, «розшнуровують» бронежилети, рибальські сітки, автопокришки. Потім стерилізують їх кустарним способом і зашнуровують ними нутрощі хворого. Букет післяопераційних ускладнень гарантовано, і нерідко вини хірурга в тому жодної. Бо технічно й тактично він діяв грамотно, а чим шити...

Є, звичайно, і спеціальні хірургічні шовні матеріали. Як-от кетгут — органічного походження, який розсмоктується в тілі. За колишнього Союзу його виготовляли єдино в Казані, а затим завод залиховманило. Вітчизняних синтетичних ниток не було створено взагалі. Отож і шили (та й шиють донині) шовком, лавсаном, капроном. По тому пішла хвиля імпортних ниток, переважно низькоякісних, бо «супер» нам не по кишені. І навіть коли ви захочете, перш ніж лягти на стіл під ніж, придбати пристойний шовний матеріал за свої кревні (бо здоров'я таки дорожче за гроші), особливо не старайтеся: в аптеках їх не знайдете.

Ось такі реалії. Втім, здається, з'явилися підстави і для оптимізму.

— Спершу ми налагодили виготовлення вітчизняного кетгуту, облаштувавши на місцевому м'ясокомбінаті цілком пристойну лінію, — розповідає академік Микола Скрипников. — Сировину, як відомо, для цієї нитки беруть з кишково-шлункової оболонки тварин. Тож проблему забезпечення лікарняних закладів власним кетгутом зрушили з місця. А тим часом наукові пошуки народили справді унікальний біофіл.

Слово — академіку Анатолію Бабаніну.

— Це наш патентований матеріал із твердої оболонки спинного мозку великої рогатої худоби, який не спричинює запалень і алергій. Досить швидко розсмоктується і навіть стимулює заживання розрізаних тканин. Перелік переваг на цьому не обмежується, але найвагоміший аргумент, очевидно, той, що він не має світових аналогів.

За українським винаходом уже почалося полювання. Є принадні пропозиції. З-за пагорба. Як близького, так і далекого. Та вчені розпочинають виробництво біофілу на кетгутовій лінії у Полтаві. Проводять у місті першу міжнародну школу-семінар із шовних хірургічних матеріалів, мріють про створення тут національного науково-виробничого центру із впровадження цієї проблеми. Є перепони. Вкрай потрібна валюта для придбання імпортної упаковки. Маючи її, можна продавати біофіл на експорт, заробляючи країні валюту.

Іншими словами, держава має не лише цікавитись, а й опікуватися цим світовим винаходом. Бо ж це здоров'я. Та й світові по нитці — нам на кожушок...

Полтавська область.

Календар

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

На заставі Івана Пархоменка

Сьогодні — День прикордонника

Луцький загін прикордонного контролю найбільший в Україні. Протяжність державного кордону на його ділянці з Республікою Польща — 230 кілометрів, з Республікою Білорусь — майже 600 кілометрів. Тут розташовано 9 міждержавних і 6 міжнародних контрольно-пропускних пунктів, через які цього року пропущено близько 800 тисяч транспортних засобів, вилучено контрабанди на 82 мільярди карбованців. Головне для прикордонників — надійний захист кордонів України. Цим і означена цілодобова служба на заставах загону, серед яких є іменна — імені старшини Івана Пархоменка, який загинув тут у перший день Великої Вітчизняної війни.

Кілька місяців тому цю заставу очолив старший лейтенант Юрій Лисюк. Молодий, стрункий офіцер, який нещодавно закінчив Хмельницький інститут Прикордонних військ. Це те покоління офіцерів, яке тільки-но починає службу в незалежній Україні. Додам, що весь особовий склад застави — українці, за винятком старшини Валерія Діденка — він родом з Білорусі. Начальник застави Юрій Олександрович не приховує, що йому приємно служити саме тут, на землі, де коріняться добрі традиції його попередників.

— Часи змінилися, Україна стала незалежною державою, але добрі традиції наших попередників ми шануємо, — розмірковував Юрій Лисюк. — Перед кожним виходом у наряд прикордонники хвилиною мовчання вшановують пам'ять старшини Івана Пархоменка. Слава Богові, ми живемо в мирі, але все одно порушників кордону не меншає. Відверто кажучи, тривожно від цього.

Командування Луцького загону прикордонного контролю навело такі цифри. В цьому році на території загону затримано 153 порушники. З них більше 100 — на ділянці в напрямку Устилуга, який охороняють прикордонники іменної застави. Того дня, коли я тут був, наряд прикордонників затримав громадянина Іраку Мустафу Таваігара, який мав при собі карти України та Волинської області, долари США, українські карбованці. Порушник мав намір перетнути кордон, щоб через Польщу потрапити до Німеччини.

Але життя на заставі — це не лише охорона державного кордону. Кожен прикордонник — це ще й кухар, дояр, хлібороб... Тут самі вирощують овочі й фрукти, садять і збирають картоплю, косять сіно.

— Інакше й бути не може, — говорить командир Юрій Лисюк. — Адже офіцери живуть тут із своїми сім'ями. Тож мусимо самі давати лад усьому. Така в нас служба. Адже поруч державний кордон України. І якось дивно було слухати, що на оперативній ділянці кордону щодоби вимикають... світло. І вдень, і вночі. Кілька годин загороджувальна система працює на акумуляторах. А якщо вони вийдуть з ладу?

— Ми робимо все можливе, щоб такого не сталося, але цілковитої гарантії нема, — щиро зізнався командир застави. — Сподіватимемося, що це явище тимчасове.

Із саду кілька прикордонників несли в кошиках яблука. Біля пам'ятника Івану Пархоменку новий наряд застиг у хвилинній скорботі. Мимоволі й ми зупинилися, замилувавшися ставними хлопцями у військовому.

Волинська область.

Людмила МИКИТЮК, «Голос України»

«Надзвичайно гордо бути присутнім на таких небувалих подіях»

Кілька чужоземних компліментів українським музикантам

Резонанс тижня

Якщо вірити австралійській пресі, Національний симфонічний оркестр України чинив у далекій Австралії страхітливі речі: викликав духів, рушив стіни Ієрихона і піднімав з могили мертвих. Одна з сіднейських газет так і писала: його струнна група може викликати духів своєю мелодійністю, дерев'яні духові мають соковиту, глибоку спілість, мідні духові спроможні розвалити стіну Ієрихони, а ударні розбудять мертвого. І пояснювала: оркестр віртуозів! Мельбурнська преса зазначала, що колектив з України продемонстрував видатні досягнення, отримав світове визнання за короткий час, а численні записи з Теодором Кучаром за останні два роки стали добрим передвісником цього успіху.

За два роки оркестр і його художній керівник та головний диригент записали 20 компакт-дисків. Це феноменальна цифра. Це більше, ніж записали всі пострадянські симфонічні оркестри, разом узяті. Світова практика свідчить: рівень оркестру чи соліста читають по компакт-дисках. Є компакт — є музикант, нема...

Турне по Австралії тривало два тижні. Відбулося 11 концертів у семи містах. Австралія від Європи далеко, і ця відстань з'їдає великі гроші. Те, що залишилося, доїдають чималі австралійські відстані. Три роки в Австралії не гастролював жоден європейський колектив. Турне українських музикантів профінансував намсепред університет міста Таунсвілл. А ініціював і організував сам маестро Кучар — громадянин Австралії і США, українець за походженням.

Це ім'я відоме в Австралії. Пан Кучар має там «свій» фестиваль камерної музики, на який з'їжджаються найвідоміші музиканти з усього світу. Знають його як диригента й музиканта, а тепер знатимуть ще як популяризатора ідеї, що Україна рідкісно багата на таланти. Пан Кучар диригує по всьому світі, нині його запрошено працювати із Сіднейським філармонічним оркестром.

Австралійська преса констатувала майстерність, очевидну повагу у музикантів, гармонійність співпраці й усеохопну владу, з якою маестро керує колективом. На адресу Президента України надійшло кілька офіційних листів (від президента Таунсвілльського університету пана Рея Голдінга, голови Фундації українознавчих студій у Австралії пана Володимира Мотики), в яких ідеться про прихильне ставлення до України, створене оркестром. «Приїзд оркестру є свого роду історичною подією як для Австралії, так і для українського поселення, яке є напередодні 50-ліття свого піонерського життя на цьому континенті», — пише пан Мотика.

Залишається подивитися на подію в перспективі. До Австралії НСОУ побував на фестивалі «Медсаммер класікс» у Гонконзі. А 10 листопада розпочинає турне по Іспанії.

Сергій МЕЛЬНИЧУК, «Голос України»

Пеньки на тлі суверенітету

Фейлетон тижня

Я вас, шановний читачу, запитую: де можна заготовляти дрова? І якщо ви відповісте, що в лісі, то одразу й помилитеся. Бо в умовах повного суверенітету і незалежності дрова можна заготовляти будь-де. Навіть у межах обласного центру. Скажімо, Рівного.

Місто у контексті заготівель дров має значні переваги над лісом. По-перше, не треба чортзна-куди їхати. По- друге, безплатно, «на халяву». По-третє, не кусають комарі. І не скористатися ними було б просто смішно.

Тому одного весняного дня такий собі добродій Алексейчук, монтер-лінійник АТ «Свемон», узяв і скористався. На околиці Рівного, що іменується Басівщино, вищеозначений громадянин незалежної України зрізав 40 (сорок) осик. Частину акуратно розпиляних стовбурів устиг заскладувати на повір'ї, але коли здійснював черговий рейс — не поталанило: нечистий наслав міліцію і природоохоронців. А останні, узрівши на місці зеленої смуги лобасті пеньки, а в кузові автомобіля дрова, одразу взялися за самописки і фірмові бланки. Пан Алексейчук відчув, як запахло смаленим, а ще більше — великим штрафом.

І пан ентузіаст міських лісоповалів не помилився у передчуттях: щоб відшкодувати збитки (12,9 млн.крб.), матеріали на М. Алексейчука було передано природоохоронцями до Рівненського міського суду.

З того часу води збігло багато, навіть якщо мати на увазі елементарний кухонний кран. Багатенько збігло води, а пан заготівельник дров не заплатив досі й шеляга. Сім разів міський суд імітував намір належно покарати відвертого ворога «зеленого друга», але що путнього може вийти з імітації? Правильно, нічого. Тим паче, що на останньому засіданні суду рівненська Феміда в особі судді Івана Шульгатого зажадала від позивача... порівняльної таблиці — скільки дерев на Басівщині було до і скільки після порубки. Природоохоронці зрозуміли так, що від них вимагають два художні полотна. Ну, значиться, окремо зелене буяння й окремо пеньки. На жаль, у штаті не знайшлося бодай завалящого маляра, і справа заглухла. Що, видно, й треба було.

А тим часом, як співається у популярній пісні, час рікою пливе. І вже ті тринадцять мільйонів, які торік навесні були б для пана дереворіза добрячою сумою, нині виглядають штрафом сміховинним. А ще через якийсь час узагалі...

Автор фейлетону якось телефонував до шановного судді Івана Шульгатого:

— Скажіть, будь ласка, чим скінчилася справа з «лісозаготівлями» на Басівщині?

— Ви знаєте, я вже й не пам'ятаю...

Коли автор спробував сказати, що справа ця не закінчилася нічим, і поцікавився, який повинна мати вигляд «порівняльна таблиця», почув поспішне:

— Вибачте, мені ніколи, у мене засідання...

Ось такі дрова. Осикові. І ходить начальник Рівненської міської екологічної інспекції Дмитро Місюра по редакціях газет, оприлюднює своє обурення: як це так, мовляв, пеньки є, а штрафу стягти не можна? Стягнені штрафи — це ж показник ефективності, так би мовити, боротьби...

І тоді на виручку колезі їде старший держінспектор управління охорони навколишнього природного середовища Ярослав Мулярчук: бере і «огріває» штрафом у розмірі 1 млн.200 тис.крб. селянина Володимира Бугайчука. За те, що окультурив клапоть невгідь. «Земля використовується не за призначенням». То що — «призначенням» має бути бур'ян? Чи пеньки?

Рівненська область.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Прощання з Азією

Романтичні есе про європейський шлях України

ВІД АВТОРА. Живемо у світі, зітканому з міріад подій. Які з них важливі, які належить знехтувати, не фіксуючи у своїй пам'яті, які визначають наше майбутнє? Орієнтиром, що допомагав нам раніше, була офіційна ідеологія (істинна чи лжива — не про це нині йдеться). Давнє гасло «Хліба й видовищ!», можливо, дещо цинічне, не вмирає. Потрапивши в ідеологічний вакуум, ми почали губитися, збиваючись на манівці, куди штовхають нас різні політичні сили, користуючись економічними негараздами та невизначеністю державних цілей. Ускладнює ситуацію і поява псевдотеоретичних «трудів» про, наприклад, євроазійську орієнтацію України тощо.

Тому, переконаний, треба зупинитися й озирнутися, спробувати осягнути думкою не десять, не сто, а тисячу років нашої історії. Тим більше, що сучасні вчені визначають загальний термін існування й розвитку певного етносу (народу) в 1200—1400 років (Д.Балашов «Формирование русской нации и современные проблемы нашего национального бытия». «Российский ежегодник», випуск І, 1989).

І. Народження Європи

Америка, Африка, Азія, Європа... Ми так звикли до цих назв, що й не задумуємося над тим, коли вони з'явилися, коли були усвідомлені людством? Але «Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом...» («Книга Еклезіастова»).

Європа в давнину вважалася великим західним півостровом Азії. Першим, хто утвердив Європу як окрему частину світу, були греки. Вже Геродот у V столітті до Народження Христа ставить дискутивне питання — хто дав назву Європі? Але і грецьке сприйняття простору між Атлантикою і Сибіром пройшло певну еволюцію. Спочатку під Європою розуміли лише континентальну Грецію. Назви «Азія» й «Європа», вважається походять від коренів «асу» та «ереб», що означають відповідно «схід (сонця)» й «захід (сонця)». Не відразу визначилися й кордони між Азією та Європою. Спочатку проходили вони по Танаїсу (Дону), а пізніше відсунулися до Уралу.

До речі, греки — перший європейський народ, який започаткував державну форму свого існування, що сприяла розвиткові культури (літератури, філософії, науки, мистецтва). Природно, що саме тут швидше, ніж в інших регіонах землі, сформувалася вільна особистість, на відміну від Сходу, де панівний у державах деспотизм та догматизм мислення гальмували прихід цивілізації.

Відокремлення Європи від Азії породило й перші євразійські війни, починаючи від греко-перських. Не треба бути політиком, щоб дійти висновку, що зміст і нашого часу на євразійському континенті визначають саме стосунки між країнами двох материків. Донедавна це було протистояння НАТО й Варшавського пакту. Сьогодні йде квапливий пошук розв'язання цієї проблеми в сучасних історичних умовах.

***

Перша відповідь опонентам. Ті з читачів, чия свідомість полонена ідеєю «всезагального єднання», наприклад, у формі відродження Радянського Союзу, з радістю зафіксують послідовність між відокремленням Європи (точніше, її незалежністю, виходом на самобутній історичний шлях) від Азії й логічним народженням протистояння між ними, а отже, війнами.

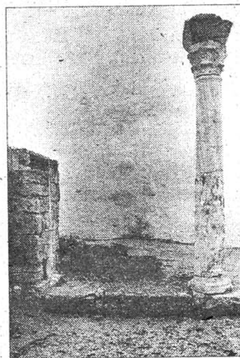
Але ж як швидко ми все забули! Ще вчора вперто повторювали марксівське «Життя — це боротьба» й розуміли, що джерело життя — в русі (діляться клітки й народжуються нові! Святий біологічний закон).

Ми стали сучасниками подій вселенського масштабу. Вони об'єктивні, і вже тому не мають жодної перспективи (крім збройного шляху розв'язання міжнародних проблем) ті політичні сили, які кличуть нас повернутися в минуле. Давньогрецький філософ Геракліт переконував: «Все рухається і ніщо не стоїть — двічі в одну й ту саму річку увійти неможливо».

Але і збройний спосіб розв'язання сучасних проблем — це глухий кут (приклади — колишня Югославія, Чечня...) XX століття дало альтернативний вихід — утвердження у свідомості людства ідеї мирного співіснування народів! Започаткований американським президентом-демократом Вудро Вільсоном (викладений у промові в Конгресі 8 січня 1918 року) рух за тривкий мир у світі завершився Гельсінкською угодою про непорушність кордонів у Європі, яка нині є основою для цивілізованих міждержавних стосунків і прокладає шлях до майбутньої єдиної Європи.

***

Греки, як відомо, розбили персів, і Олександр Македонський завоював Азію (IV століття до Народження Христа). Не всю, зрозуміло, а її південно-західну частину.

Що ж відбувалося в ті часи на землях, які нині займає Україна? Слов'яни ще не почали своєї бурхливої експансії в Євразію і поки що займали басейн рік Одри, Вісли, Дніпра. Історики визначають першу державну організацію на наших землях — Боспорське царство, розташоване на Керченському півострові та Тамані. Під час свого розквіту (І століття до Народження Христа) Боспорське царство приєднало Херсонес і охоплювало майже весь Кримський півострів, Азовське узбережжя, пониззя Дону та басейн річки Кубані. Цікаво, що кордони Боспорського царства збігаються з кордонами південно-східного регіону етнічної України.

Боспор був найбільшим постачальником хліба до Греції, особливо в Афіни, Корінф та на острови Кос, Лесбос, Родос, Тасос, Хіос. На початку нової ери царство потрапило в залежність до Римської імперії (існувала в І столітті до нової ери — V ст. нової ери), володіння якої поширювалися на весь південь Європи, північ Африки, а пізніше — Британію, Дакію тощо. В IV столітті Боспорське царство знищили гуни. Населення Боспору було змішане: греки, скіфи, праслов'яни, меоти...

Отже, як бачимо, світ справді взаємопов'язаний, в ньому панують ідеї духовної взаємодопомоги. Події, що відбувалися в європейському серці, — Греції, відгукувалися і на землях, географічно далеких від неї. Проникнення греків на південноукраїнські береги сприяло народженню тут античних міст (VII—V століття до нової ери). Найбільшими з них були Тіра (нині — Білгород-Дністровський), Ольвія (нині село Парутине на правому березі Бузького лиману), Керкінітіда— Євпаторія, Феодосія, Пантікапей — Керч, Херсонес — поблизу Севастополя. До речі, останнє місто збереглося й по гунській навалі й існувало до XV століття.

Безперечно, є всі підстави говорити про духовні взаємовпливи давніх європейських народів, свідченням чого є, наприклад, археологічні знахідки, найбільше вражає з яких — золота скіфо-грецька пектораль — окраса Державного музею коштовностей України.

***

Давні греки над усе цінували красу. Тому й не дивно, що міф про Європу — один з найпоширеніших в античній міфології. Згідно з ним Європа — донька фінікійського царя Агенора (інша версія — донька Фенікса). Зевс — цар і батько богів і людей, верховний бог на Олімпі, закохався у вродливу Європу, постав перед нею у вигляді бика і, викравши, приніс її на острів Кріт, де Європа народила йому Міноса (пізніше став царем Кріту), Радаманфа (один з трьох суддів у підземному царстві, що прославився своєю справедливістю), та Сарпедона (за Гесіодом) — цар Лікії, учасник Троянської війни.

Романтичного настрою античних міфів хочемо надати й нашим есе (якщо це вдасться, звичайно).

Лідія ТИТАРЕНКО, «Голос України»

Повіяв огонь новий з Холодного Яру

Справдилося ще одне велике пророцтво Тараса Шевченка — з легендарного Холодного Яру, колиски визвольних змагань українського народу за свою незалежність, повіяв «огонь новий» — вогонь високого національного духу і самоутвердження. Вперше за 73 роки після загибелі останнього збройного об'єднання УНР, яке згодом дістало назву Холодноярської республіки, українська держава вшанувала пам'ять полеглих борців, на бойових прапорах яких було накреслено незбориме: «Воля України або смерть!».

З ініціативи національного об'єднання «Державна самостійність України», Українського козацтва, ОУН, з участю представників Чигиринської районної Ради і райдержадміністрації, делегацій з Наддніпрянщини, Галичини, Волині, Поділля, хорових колективів «Просвіти» і духовенства у Креселецькому лісництві Холодного Яру відбувся мітинг з нагоди відкриття пам'ятного знака. На ньому написано: «Тут, у Холодному Яру, у 1918—1922 роках українці на чолі з отаманами Чучупаками підняли повстання за свободу українського народу. Вічна слава холодноярським героям. Встановлено 28 жовтня 1995 року».

Освятив пам'ятний знак і відслужив панахиду по убієнних Патріарх усієї України-Руси Філарет. Останній президент УНР в екзилі М.Плав'юк, гетьман Українського козацтва народний депутат В.Мулява, народний депутат М.Поровський, голова об'єднання ДСУ Р.Коваль, голова Чигиринської райдержадміністрації В.Яременко, які виступили на мітингу, підкреслили що, нарешті, заповнено білу пляму в історії України, відновлено її цілісність, безперервність, історичну правду і справедливість. Звідси, з найсвятішого куточка української землі, де розміщений магніт українства, нинішнє і прийдешні покоління черпатимуть патріотизм і найбільшу наснагу у побудові держави.

Черкаська область.

Нотатки з приводу

Людмила КОХАНЕЦЬ, «Голос України»

Мовчанка як знак незгоди... також згода

Улюбленою темою для «тонкого гумору» викладач обрав... патріотизм. «Істинні патріоти» (іронія, ба, сарказм в інтонації) вважають (хи-хи, глузлива усмішка), що Україна — спадкоємиця Київської Русі, що була вона колись сильною й незалежною державою, а українські «козаки...» (хи-хи-хи). Більшість студентів і собі підхихикують — заробляють бали на майбутній іспит. Меншість зніяковіло, опустивши долу очі, мовчить — викладач усе-таки, та й зимова сесія не за горами: другокурсники ще її бояться. А тим часом почуття «гумору» розквітає, кпини дістають невидимих «істинних патріотів» дедалі дошкульніше: студенти під Крутами, січові стрільці, вояки УПА — мученики і спасителі (хи-хи-хи), голодомор в 30-х спровоковано московським більшовицьким режимом (хи-хи), Іван Мазепа — славний син України (хи-хи-хи).

Днями «істинні патріоти» зовсім «розперезалися», за що були піддані остракізму.

— Уявляєте, мого сина в садочку вчать вірша «Любіть Україну»?

Уявили — одні реготнули у відповідь, інші ще нижче опустили голови. І справді, негідники, чого вчать! Ніби не знають, що дитячій психіці куди ближче: «Я Ленина не видела, но я его люблю».

А тепер найпарадоксальніше. Знаєте, що викладає наш мудрий дотепник? Б'юсь об заклад, не здогадаєтесь — історію України. В одному з найпрестижніших університетів країни. Ось так. «Любіть Україну, всім серцем любіть».

Справа не в конкретній особі (я знаю прізвище і науковий ступінь «прихильника» істинних патріотів): скільки їх, отаких «істориків», спішно перепрофільованих зі спеців з історії КПРС на «українознавство», сіють не насінини знань, а отруйні зерна невігластва і зневаги. Що знатимуть про історію власної країни студенти, котрі заробляють високі оцінки підлабузницьким підхихикуванням? Врешті-решт, Бог з ними, знаннями, якими громадянами вони будуть після такої «науки»? Сумно. Не хи-хи-хи, а ох-ох.

І все ж найсумніше не це. Зізнаюсь, найприкріша мені апатична реакція меншості. Не сміються — але мовчать. Обурюються — але не протестують. У 18—19 років треба заявляти свою позицію. Твердо. Однозначно. Без огляду на потенційні неприємності на майбутніх іспитах. Без страху перед агресивним невіглаством однокурсників, що так «тонко» сприймають «гумор». Адже історик з кандидатським ступенем не просто перекручує факти, не просто демонструє звичній для нього ідеологічні догми — він топчеться на душах своїх студентів, насміхається не з історії — з їхньої гідності. І мовчати у відповідь — даруйте, набагато страшніше, аніж одержати «двійку», бо мовчанка як знак незгоди, врешті-решт, також згода.

... Історія, яку не знає київський викладач, показала, до чого призводить рабство...

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Родинна оселя стає музеєм

Жителі Острівця і навколишніх сіл, що на Тернопільщині, вшанували пам'ять свого земляка, відомого українського письменника Володимира Гжицького — автора романів «Чорне озеро», «Опришки», «Великі надії», «Ніч і день», «Кармалюк». Саме тут, на березі Серету, у вчительській родині вперше побачив світ сто років тому майбутній майстер пера. Складною, многостраждальною стала його життєва дорога. Під час першої світової війни галицький хлопець одягнув мундир солдата австрійської армії, у 30-х роках він, як і переважна більшість українських письменників, опиняється у застінках ГПУ, проходить через усі кола гулагівського пекла і залишається живим. Щоби повернутися до Львова, одержати реабілітацію і знайти тут вічний спочинок.

З нагоди 100-річчя від дня народження В. Гжицького у будинку в Острівці, де він народився, відкрито кімнату-музей письменника.

На його відкриття приїхали письменники, науковці, видавці з Києва, Львова, Тернополя. Контами підсобила обласна і районна держадміністрації, а також місцева сільська спілка. А вже шукали-добирали матеріали для музею вчителі Застінецької неповної середньої школи.

До речі, і досі в будинку, де народився письменник, розміщений один з початкових класів. Та ось-ось доведуть до ладу нове приміщення середньої школи, і колишній будинок родини Гжицьких стане літературно-меморіальним музеєм.

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

Не марнуйтесь, парнішки, — соболів не буде

До 125-річчя з дня народження Лесі Українки

***Чим безсмертні** твори доісторичного Горація, середньовічного Данте чи, скажімо, нашого Тараса? Чому осіннім листям опали й зотліли — хоч і в золочених обкладинках — гори книг, скажімо, зі сталінської чи й недалекої брежневської епохи? Вчитуємося в класику — і приходить просте відкриття: геніальні твори — з часів бодай найдавніших — живуть тому, що вони ... сучасні. Вони, виявляється, про сьогодні. Завжди про сьогодні.*

І тоді зрозуміло, чому так довго у нас не друкували поетичну драму Лесі Українки «Бояриня». Коли готувався, скажімо, 12-томник творів видатної поетеси, голова редакційної колегії Євген Шаблівський не раз пробивався до тодішнього секретаря ЦК КПУ з ідеології В. Маланчука з проханням надрукувати «Бояриню», та той топтався по старому літературознавцеві, який пройшов Соловки, і не дозволив. Мовляв, не знаєте історії літератури. Хоч — коли чесно — мав би сказати: я відпрацьовую соболі — чи то так, що головний ідеолог імперії М. Суслов «обрав» мене секретарем ЦК Компартії України. І якщо я «ослушаюсь», буде мені непереливки. «Бояриня» — саме про це, хоч і написана в 1910 році, і не вдома, а в далекому Єгипті...

Не будемо про художні особливості твору — спеціалісти давно відзначили високу художність поетичних драм Лесі. Вникнемо в смислову суть «крамольної» драми.

Молодий козак Степан подався служити московському цареві. Раніше він «у Києві, в науці, при Академії здебільша пребував». А в Москві молодий боярин дослужився уже й до того, що буває у царя «на беседах». Щоправда, царські соболі — чи то пак роль Степана — як скаже Оксана, досить характерна: «Частуй та кланяйся: «Не обесудьте!» Знатні московські бояри великодушно дозволяли новому боярину-козачкові:

Нехай собі парнішка
сидить... Навіщо він нам здався?

І от привозить Степан з України дружину. Оксана виросла в отчому краю, в одвіку рідному оточенні — воля, пісня, свої звичаї. Хоч і лякала її чужина, та кохання брало своє. І Степан переконував: немає, казав, чужини, коли удвох, зів'єм тепле кубелечко та й ...

Замість кубелечка були палати, але — холодніші. Чи не з першого дня Оксана відчула: це зовсім інший світ. Жінкам не дозволено бувати у світлицях — «сидять по теремах», не бачачи світу. Одна не ходи... Чоловіка тобі виберуть без тебе. Прийдуть бояри — терпи, як вони лізуть цілуватися.

Далі — більше: «Черкешенка! Хохлуша!» І язика тримай за зубами, а то, дивись, хтось «оклепає перед царем, а там уже й готово «слово й діло»».

А тут прибуває гість з України, розповідає: там руїна, гетьман Дорошенко намагається вирвати Україну з-під руки царя. У Степана руки трясуться: «Помалу, пане-брате, ще підслуха який слуга», он «за Яхненком шпиги московські роем ходять». Новий боярин обіцяє передати цареві скаргу-прохання:

Як буде він під чаркою, то, може,
я догоджу йому, він часом любить
пісень «черкасских» слухати та жартів.

Багатенько, земле моя, в тебе було і є таких захисничків. Раби у соболях і френчах. І сьогоднішніх — у сучасних костюмах і модних галстуках. Одні в'язали своїх і везли до царя, а там — тортури, Сибір, плаха... Государ обдаровував за те соболями, повертався новоявлений боярин додому — гнув кирпу перед земляками, вимагаючи, щоб і вони гнулись перед ним. Потім царя не стало, а соболелюби, як і раніше, душили своїх на догоду новітнім государям.

Та чи гріли оті соболі? Загляньмо в історію. Перше, що впадає у вічі, — соболів за так не давали. Скажімо, в 1665 році гетьман Брюховецький, зібравши величезну кавалькаду, подався до царя просити, щоб назвав його боярином московським, бо тоді «спілкуватись ліпше й вільніше із стовбовими боярами тутешніми». Нарекли його великодушно думним боярином і великим воєводою, дали жінку з царського роду... А «понеже він із ласки царської великий воєвода, то мусять бути при ньому і малі воєводи, які б йому служили і допомагали». Щоправда, при цьому писар Шийкевич уздрів зашморг, то його скрутили і — в Сибір. А жалувані царем воєводи посунули в Малоросію до кожного села і містечка. Бажаючих знати, які штати мали ті «малі воєводи» і як та армада обдирала Україну, відсилаю до «Історії русів» — там про це розповідається докладно.

Соболями купували і крупніших птиць. Намагаючись висвятити свого патріарха Гедеона, московський уряд звернувся з листом-проханням до царгородського патріарха, «приклавши» до листа «три сорока соболей и двести червонцев». Так у 1686 році — без згоди України — українську церкву було передано Московському патріархату. Що було потому — відомо. Та повернемося до своїх соболелюбів. Чомусь нерідко вони закінчували жахливо. Того ж Брюховецького, коли він побачив «малих воєвод» у ділі і хотів було видворити їх, убили свої ж. Страшно закінчив полковник Ніс, котрий свого часу відкрив Батурин Меншикову, — заслаб і так заснув — ніби помер, що рідня понесла його відспівувати до церкви, а він у труні проснувся, всіх нажахав і сам, по суті, з переляку вмер. Не ліпше закінчилася дорога Маланчука...

...Пригадується, як на одній із прес-конференцій колишній президент Леонід Кравчук говорив про сьогоднішніх соболелюбів: «Цікаво, на що вони сподіваються? На те, що ті прийдуть і дадуть високі посади?» Питання риторичне, Леоніде Макаровичу, — відповідь у ньому. А ще 85 років її дала — і на сьогодні, і на завтра — Леся Українка словами Степана:

Нас доля так уже скарала тяжко...
Хто кров із ран теряв, а ми із серця.
Хто засланий, в тюрму замкнутий був,
а ми несли кайдани невидимі...

А що ж Оксана? Зусібіч навалилася їй на душу чужина. Без рідного середовища в людині гасне внутрішнє світло, настає морок. Виходи, правда, є: або вмерти, або перемогти себе і відродитися. Третє — переродитися, стати рабом, хоч і з невидимими кайданами... Оксана, по всьому, вмирає. Мудрий лікар встановив незвичайний діагноз хвороби: «...пані занудилась по рідній краї — се є та слабкість».

Вражають останні два рядки драми. Заслаблу дружину Степан веде до будинку, а вона оглядається на призахідне сонце:

Добраніч, сонечко! Ідеш на захід...
Ти бачиш Україну — привітай!
Замислимось. Це образ не тільки Оксани...

Миті яскравого життя

На знімку 1884 року Ларисі Косач — тринадцять. Фотограф — як і весь світ — ще не знав, що перед ним не просто тендітна дівчинка з княжої Волині, а майбутня Леся Українка. Вона візьме — «не в сіру паспортину» — в серце і душу ім'я рідного народу і до останньої хвилини буде вірною тому високому імені. Її шедеври «Лісова пісня», «Кассандра», «Одержима», «Бояриня», сотні віршів — уся творчість стане яскравим національним явищем, поповнить світову скарбницю культури.

Це — у майбутньому. А сьогодні — тринадцять. Спасибі випадку і фотографу за те, що маємо цю мить із яскравого, мужнього і чистого, як совість народу, життя безсмертної Лесі.

Наші першодруки

Назарій ЯРЕМЧУК:

«МУЧУСЬ І ВІРЮ: ЗІЙДЕ ЗІРНИЦЯ»

Справжні таланти завжди багатогранні. Інша річ, що в житті вони не мають змоги засвітитися людям усіма гранями.

Назарій Яремчук теж належав до когорти всебічно обдарованих людей. Але він свідомо не розпорошувався — цілком присвятив себе пісні. І ми мали щастя стати свідками його високого пісенного злету.

Щоправда, Назарія постійно спокушувало поетичне слово. І він не втримувався — брався за перо, у вільні хвилини, які так рідко випадали, писав вірші та щоденник.

Поетичні спроби Назарія (саме так він називав свої словесні вправи) — це кілька товстих зшитків. Не менш об'ємні і його щоденникові записи. І те, й те становить певну цінність. Дружина Назарія Даруся взялася упорядкувати й видати їх окремою книжкою.

Зі своїми поетичними спробами співак знайомив лише певне коло людей, літераторів, журналістів — хотілося знати їхню оцінку. До «обраних» потрапив колись і я, бо був його сусідою і працював в одному з чернівецьких часописів. Свого часу я наполіг, щоб краще з цього доробку потрапило на газетні сторінки. І Назарій дав на це згоду.

Найчастіше співак звертався до забороненої тоді теми — незалежності України. Багато віршів написано під час гастрольних поїздок за кордон. Його пером тоді водила туга за рідним краєм, дружиною, дітьми.

1992 року він побував на гастролях у Парагваї. Там його сприйняли напрочуд тепло і щиросердечно. Назарієві навіть було надано почесне звання громадянина міста Дель Платта. Він утішився цим, але ввечері в готелі написав проникливі рядки про Буковину і свій улюблений символ — смерічку.

За основу публікацій я взяв вірш «Вікна творчості», Назарій написав його у Вижниці і присвятив побратимам з вокально-інструментального ансамблю «Смерічка», зокрема його керівникові композиторові Левку Дутківському. Як на мене, співакові вдалося знайти ємний образ для розкриття атмосфери творчості, в якій огранювалися молоді таланти.

Василь БАБУХ.

Вікна творчості

В нічному спокої —
Неспокій.
Бентежні гами в серці
стукотять.
Час не для нього, спокій
не для нього,
Пісні Черемошу із гір
дзвінких летять.
І добрі люди знають,
Що горить в тих
вікнах,
Хто іскри з кремню
скелі креше, —
Теж.
Хай сила Черемошу
незборима
Буяє в нім, як океан без
меж.

***

Заздрю народам світу,
Що мають своє, Богом
дане ім'я.
Мучусь і вірю — волі
зірниця
Зійде й над тобою,
Вкраїно моя.

***

Я тобою, Україно,
Свій звіряю кожен крок.
Я без тебе, Україно,
Наче небо без зірок.

***

Сотворяй добро,
людино.
Не тримай у серці зла.
Для любові і для щастя
Ти у світ оцей прийшла.

***

Моя чарівна Буковина —
Синьоока, як ожина,
Дзвінка, як пісня
солов'я.
Моя маленька
батьківщина,
Де став собою колись я.

***

Явилась в дальнім
Парагваї
Мені смерічка уві сні.
Відчув я подих свого краю
В чужій заморській
стороні.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Малює Божена світ

У Луцькому спеціальному дитсадку № 28 відбулася виставка художніх робіт Божени Парфенюк. Для мистецьких кіл Волині пройшла вона непомітно. А для дев'ятнадцятирічної Божени, яка не чує, не вміє писати і читати, це було велике свято. Як і для всіх працівників дитсадка, де дівчина веде гурток «Умілі руки», а заодно освоює буквар, виводить перші у своєму житті букви.

Глухота у Божени проявилась у кількамісячному віці через невміле лікування немовляти стрептоміцином. А росла дівчинка в багатодітній сім'ї, у недостатках. Ось і тепер її мама на пенсії у зв'язку із скороченням штатів, а тато — інвалід. Тим часом у сім'ї п'ятеро дітей, ледве на хліб вистачає.

Недавно для Божени обласне відділення Товариства глухих виділило два мільйони карбованців допомоги. І вперше в житті дівчині купили чобітки, а ще — олівці для малювання... А їй украй потрібний слуховий апарат. Тільки коштує він 800 доларів. Вирішено відкрити для Божени спеціальний благодійний рахунок у банку. Може, хто відгукнеться, перерахує гроші, так потрібні їй для придбання слухового апарату. Ось номер рахунка: 5711436 в Укрсоцбанку м. Луцька, МФО 303019 (на реабілітацію Божени Парфенюк).

Волинська область.

Григорій ГРИНЬ, «Голос України»

І знов зібралися над Пслом

У Гадячі відкрито пам'ятник родині Драгоманових. Тут, на берегах чарівного Псла, в найукраїнішому куточку нашої землі, — коріння цього роду. Звідси пішли в життя Михайло Драгоманов, його сестра Олена Пчілка, тут творила безсмертну поезію Леся Українка — дочка Олени Пчілки.

Тепер вони знову разом. Спало покривало — і перед очима постала стела з барельєфом трьох видатних українців. На граніті викарбувано слова: «Вони живуть, бентежать і турбують, бо мали в серці те, що не вмирає».

Тут же, в Гадячі, відкрито літературний музей Драгоманових.

Полтавська область.

ЗАЙДЕМО ДО КОСАЧІВ...

На Волині відбувся спільний пленум ряду обласних творчих спілок та громадських об'єднань, на якому обговорено і затверджено заходи до ювілею Лесі Українки. Триває обласний літературний конкурс «Думи і мрії», розпочалася радіовікторина «Леся Українка і Волинь» для учнівської молоді. Передбачено здійснити комплекс ремонтно-реставраційних робіт на території Колодяжненського літературно-меморіального музею, створити в Луцьку квартиру-музей родини Косачів, встановити пам'ятні знаки в місцях, пов'язаних з поетесою та її творчістю, провести міжнародну наукову конференцію, міжнародні фестивалі «Лесина пісня» і «Берегиня», конкурси, виставки, випустити ювілейні видання, подбати про сувенірну продукцію.

Волинська область.

Від авторів.

Гонорар за матеріали, надруковані на цій сторінці, просимо переказати на рахунок 5711436 в Укрсоцбанку Луцька, МФО 303019 (на реабілітацію Божени ПАРФЕНЮК).

Василь БАБУХ, Богдан БЕРЕКЕТА, Григорій ГРИНЬ, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

«ВИСОКИЙ СУД, СПИТАЙТЕ ПАНІВ ГЕНЕРАЛІВ...»

***П'ЯТДЕСЯТ** років тому — в такі, як нині, осінні дні — у столиці України завершувалася підготовка до великого судового процесу. І в січні 1946 року Військовий трибунал Київського військового округу розпочав розгляд справ групи німецьких воєнних злочинців. Незабаром на Хрещатику — точніше, на тлі зруйнованого Хрещатика (навпроти нинішнього Будинку спілок) виросла велика шибениця — на дванадцять персон...*

У той час, як відомо, в Нюрнберзі готувався і з 20 листопада 1945 року по 1 жовтня 1946-го тривав Міжнародний Військовий Трибунал — судив головних воєнних злочинців. Київський процес — один з найбільших після нюрнберзького. На лаву підсудних втрапили п'ятнадцять осіб, серед них — два генерал- лейтенанти, генерал-майор, обергрупенфюрер СС... На совісті більшості з них були страхітливі злочини, скоєні на лише на Київщині, а й у багатьох містах і селах інших областей України.

Немає можливості навести бодай перелік жахливих діянь, досліджених у відкритому суді, коротко розповімо лиш про окремі з них — сухою мовою протоколу суду чи документів.

Еміль Іогшат, колишній командир взводу польової жандармерії. Діян на Донеччині. Отже, протокол:

«Прокурор Кульчицький: — Розкажіть, як ви проводили евакуацію міста Артемівська?

Підсудний: — Евакуацію... було проведено з 2 по 6 годину дня. Я дав наказ... щоб людей, котрі не виконують розпорядження про евакуацію, розстрілювати. Я роз'їжджав вулицями Артемівська в автомашині і спостерігав. Розстріляно приблизно 3000 чоловік за відмову евакуюватися.

«Прокурор: — Діти розстрілювались?

Підсудний: — Так, дітей при цьому також було розстріляно. Адже вони залишалися без батьків. Не було ні батька, ні матері, і їм важко було б існувати без батьків...

Прокурор: — Скільки ви особисто розстріляли людей?

Підсудний: — Я стріляв з машини, але вбитих не підраховував».

А ось свідчення Оскара Валізера, колишнього ортскоменданта Бородянського району Київщини.

«Прокурор: — В акті комісії по Бородянському району вказано, що в Бородянці розрито 9 масових могил, у яких виявлено 2000 трупів. Хто вчинив над людьми розправу?

Підсудний: — В це число входять, звичайно, і ті 700 чоловік, котрих було розстріляно за моїм наказом... Мною особисто було розстріляно 25—30 чоловік. При допитах арештовані піддавались тортурам, їх били, коли вони просили пити, ми давали солону воду... Були випадки, коли ми на арештованих нацьковували собак... Іноді виколювали очі, вивертали руки, пекли розпеченим залізом. Ці випадки були при допитах у селі Кодра... Для залякування... я дав наказ заперти в одному будинку (це вже в селі Мирча. — А.С.) і спалити живими... Було спалено близько 40 чоловік, серед них були жінки і діти. Скільки, не знаю...»

Гебітскомісар Мелітопольського округу Георг Хейніш систематично знищував мирне населення — розстріляв близько 14 тисяч чоловік, майже стільки ж відправив у рабство...

А ще ж генерал-лейтенант поліції, колишній начальник охоронної поліції і жандармерії Київської та Полтавської областей Пауль Шеер, генерал-майор Фон Чаммер, котрий діяв на Дніпропетровщині, генерал- лейтенант Карл Буркхардт з його кривавими слідами на Донеччині та у Придніпров'ї, унтер-офіцер Віллі Майєр — масові розстріли у Сарнах та навколишніх селах...

Чи думали вони тоді, що колись, може, доведеться стояти не тільки перед судом, а й перед своїми жертвами? Свідок із Первомайська Віктор Яремченко упізнав Труккенброда, який був комендантом Первомайська, і розповів про розстріли і про те, як невинних людей кидали у вогонь. Тамара Дуракова впізнала свого мучителя — колишнього начальника СД Дніпродзержинського району на Дніпропетровщині Вільгельма Геллерфорта. Киянка Одарка Руденко давала свідчення воістину з того світу: її розстріляли, вкинули до ями, а жінка опритомніла, вибралася з-під трупів і сховалася...

Підсудні визнавали вину. Але вчитаймося у протокол — тут є над чим задуматися. Г. Хейніш в останньому слові зокрема сказав: «Моя вина... в тому, що я виконував злочинні накази моїх начальників, яким я на основі своєї клятви був зобов'язаний підкорятися». Власне, так говорили майже всі. А Йоганн Лауер звернувся до суду: «Високий суд, спитайте панів генералів, — показав на сусідів по лаві, — що вони зробили б, якби ми не виконали наказ...»

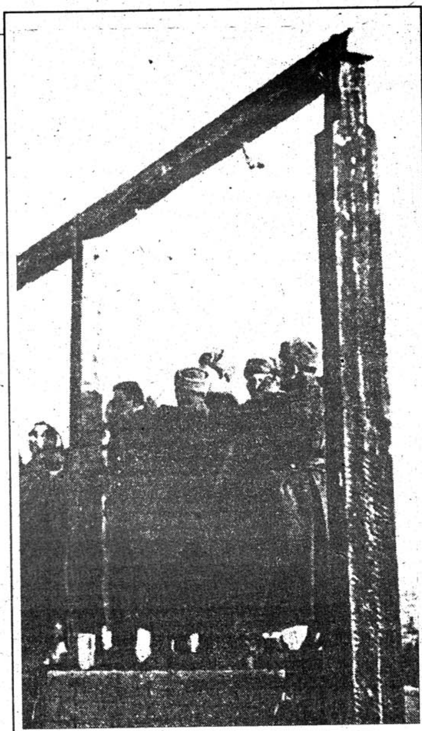
А ось іще уривки з останнього слова: «Я не знав ніяких ідей, крім гітлерівських», — сказав В. Майєр. Г. Ізенман майже повторив: «Я не знав іншого світогляду, крім фашистського». Ще глибше висловився Е. Кноль: «Ми... бачили в Гітлері людину, яка дасть краще майбутнє... настануть кращі часи...»

Отже, **наказ.** За тоталітарної системи людина, як висловився хтось у суді, — це деталька машини, ніхто і ніщо. Робітника Драхенфельса посилають стріляти в українців, і в нього нема виходу («Спитайте панів генералів...»). За таких обставин багато хто «втягується». Один, дивись, без наказу стріляє в дітей (для їхнього ж блага — бо вони сироти, батьків уже розстріляно)... Другий — без наказу — кидає людей у вогонь. Третій (про це теж ішлося на процесі) гвалтує дівчат, а потім розстрілює їх у погребі — був такий наказ?

Додаймо до цього — осліплення «світлим майбутнім». Його, як відомо, обіцяв не тільки Гітлер. Та ще й з утовкмаченим у голову напуттям: ти найправильніший. Учи жити всіх інших, будуть опиратися — знищуй... І лилася кров ще в багатьох місцях планети. В Афганістані, зокрема. Ллється на Балканах, у Чечні...

Які ж уроки дає колишній київський процес? Вони загальновідомі. По-перше, сліди і свідки завжди залишаються. По-друге, Нюрнберги — великі чи менші — приходять невідворотно. І питають не тільки генералів, а й кожного: а що ти особисто зробив для того, щоб такі речі на землі були неможливі?..

Саме заради цього нагадування немало безсонних ночей провів начальник відділу Київської прокуратури Леонід Абраменко. За останні роки разом із колегами він вивчив тисячі архівних кримінальних справ, зокрема щодо незаконних репресій, реабілітовано тисячі чесних імен.

Так потрапила йому до рук і ця справа. Він вирішив: треба створити книгу. Нелегкі були пошуки документів. До книги, окрім протоколу процесу, увійшли, зокрема, протоколи Надзвичайної Державної Комісії по встановленню і розслідуванню злодіянь німецько-фашистських загарбників і завданих ними збитків по Києву, Київській області, Дніпропетровській, Житомирській, Львівській, Одеській, Полтавській, Рівненській, Сталінській (Донецькій) областях. Це своєрідний довідник. Цікава також трофейна карта з грифом «Таємно», на ній позначені концтабори, розміщені в Україні — теж унікальний довідник.

І, звичайно, треба подякувати видавництву «Либідь», а також юридичній фірмі «Модуль», «Мета- банку» та Міжнародному фонду «Духовна спадщина», які допомогли у народженні книги. Днями «Київський процес» має з'явитись у продажу.

Віталій МАКСЮТЕНКО, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото), «Голос України»

У НАС У КОЖНІМ ГЛУХОВІ ДЖЕРЕЛА ДУХУ — ТІЛЬКИ СЛУХАЙТЕ...

(Початок на 1-й стор.).

Над сивим градом Глуховом — дзвони. Далеко довкіл від величного собору Трьох Анастасій чути було їх урочисту і сумну мелодію. Звідусюди до храму йшли і йшли люди — на літургію на честь раба Божого Максима Березовського, свого земляка, видатного композитора. В усьому світі рішенням ЮНЕСКО 1995 рік відзначають як рік Березовського. Більше двох століть блукала по світу його скривджена душа.

Невизнання, приниження, відверта зневага «хохла» супроводжувала першого в царській Росії композитора-академіка, якому так і не довірили посади вище від рядового службовця придворної хорової капели. Тим часом у центрі музичної Європи ім'я Березовського золотими літерами сяяло на стіні Болонської філармонічної академії — поряд з іменем Моцарта.

Він пішов із життя у 32 роки. Передчасна смерть досі залишається загадкою. Але, вочевидь, геніального маестро загубили бездушність петербурзького чиновництва, імперського оточення. Збереглося лише 20 його творів. І серед них неперевершений шедевр — хорова композиція «Не отвержи мене во время старости», яка свого часу стала початком нового класичного етапу вітчизняної духовної музики.

Цим концертом і розпочалися урочистості з нагоди відкриття пам'ятника Максиму Березовському і його молодшому побратимові композитору Дмитру Бортнянському. Далеко на чужині ще за життя митців гідно вшанували. Портрет першого як академіка за традицією написано на стіні церкви Сан Джакомо у Болоньї. Скульптурне зображення другого зберігається у соборі Святого Іоанна в Нью-Йорку. І от тепер побратими-земляки постали у бронзі на рідній землі, що дала їм життя і талант.

Святкування 250-річчя з дня народження Максима Березовського ще раз нагадало, що батьківщина композитора — то не глухий край, як дехто тлумачить назву древнього міста, а воістину колиска української духовності XVIII століття.

Тогочасна глухівська школа хорового співу, в якій навчалися Березовський та Бортнянський, принесла місту славу провідного музичного центру Росії. Перший професійний театр в Україні виникає саме тут (старанніми останнього гетьмана Кирила Розумовського). З'являється й перша на Лівобережжі книгарня. Щойно відкрита у Глухові чудова школа мистецтв імені Максима Березовського підтримає і збагатить духовні традиції краю. Відкриє нові таланти, що ними пишатиметься Україна...

Сумська область.

Контужена Феміда

ПРО НЕВІДКЛАДНІСТЬ *судової реформи вже не один рік говорять найвищі посадові особи у державі, правознавці, народні депутати України. Однак заповітна реформа, як обрій, не дається. Пропонований матеріал — лише частка проблем, що мають типовий характер не тільки на Поділлі.*

Мал. Яни ПЯНКОВСЬКОЇ.

На коліна, простолюде, суд іде!

То було ще ранньої весни. Але щем у серці по зламаній дитячій долі не минув і досі. Бо колегія з кримінальних справ Тернопільського обласного суду могла підправити своїх колег з першої інстанції і призначити справедливе покарання. Але сталося не так.

Доля повернулася спиною до неповнолітнього П. з Гусятинського району і залишила його з мамою у скруті та злиднях. Аби якось зарадити лиху, мати подалася на заробітки до східних регіонів. Залишила малому якусь копійку на хліб-молоко. Та грошей і домашніх пожитків вистачило ненадовго. Голодне дитя безпритульно вешталося, аж поки яскраві етикетки солодощів не притягли хлопчачі очі до ятки. Отож, дочекавшись сутінків, малий заліз до того кіоску, набрав валізку їдла. А заразом прихопив і кілька дорогих цяцьок.

Районний суд позбавив дитину волі на два роки. В обласному суді, що розглядав касаційну справу, мати — змучена і виснажена сільська жінка — клялася, що більше не покине напризволяще сина, ридаючи, просила разом з адвокатом відстрочити виконання вироку, дати можливість виправитись на волі. Та серце суддів було непорушне — вчинили за буквою, а не духом Закону.

Це покарання мене не так вразило б, якби не стрічався на кожному кроці з фактами застосування статей Кримінального кодексу, що пом'якшують покарання, щодо осіб заможних, котрі мають впливових покровителів, або знають дорогу до палацу Феміди не з парадного боку.

У цьому контексті не випадково потрапили на мій стіл уривки з кримінальної справи про розкрадання пальномастильних матеріалів на нафтобазах Хмельницької області. Як засвідчує обвинувачення, пред'явлене старшим слідчим з особливо важливих справ обласного УВС Борисом Шарком і затверджене заступником прокурора області Петром Фуриком, за фактами крадіжок було порушено 10 кримінальних справ, об'єднаних в одну за номером 29/298. На лаву підсудних слідство «запропонувало» 21 особу. Та, як зазначив в одному з інтерв'ю Б. Шарко, «у справі пішла середня ланка».

Що ж це за середня ланка і чим вона займалася? Ось «кити» згадуваної групи, як випливає з матеріалів слідства, — завідувачі складів та оператори пальномастильних матеріалів нафтобази і Гречанської — Олександр Черенков та Галина Бардецька, Чемеровецького райпостачу — Тарас Антонійчук, Скибневської «Агропромтехніки» — Наталя Дрижал. Вони вдавались до всяких викрутасів, створювали надлишки нафтопродуктів і продавали їх за готівку приватним комерсантам Ігорю Денисову та Ігорю Здановському, натомість, вручаючи фіктивні документи. Решта осіб, що проходила у справі, — водії і навіть троє охоронників.

За логікою, якщо вона є у правознавців, найвищу міру покарання мали отримати ті, хто обдирав споживачів, а потім реалізовував крадене. Та, хоч як дивно, судова колегія обласного суду під головуванням пана Лінника визнала за організаторів крадіжок з нафтобаз не матеріально відповідальних осіб, а тих, хто скуповував крадене, тобто Денисова і Здановського, і визначила відповідно 12 і 10 років покарання. А стосовно оператора нафтобази Черенкова «коллегия находит возможным назначить ему наказание в минимальном размере», завідувачу складу Антонійчуку «коллегия находит возможным... назначить ему наказание ниже низшего предела». А що ж отримали панянки Галина Бардецька та Наталя Дрижал? Їхніх імен взагалі не стало у судовому вироку. І вже коли згасли пристрасті, вони отримали строк... умовно!

Можливо, так і треба, може, дівчата реалізували по якійсь там каністрі бензину? Слідством встановлено: Бардецька продала більш як 40 тисяч літрів нафтопродуктів, а Дрижал — більш як 23 тисячі. І ці дії були спричинені, ясна річ, не голодом чи злиднями. Тут замахнулись на розкіш чужим коштом. Причому маскували дії фальшивками — фіктивними документами.

Логіку судочинства важко було б зрозуміти, якби ще на етапі слідства не було хитрих ходів. У той час, як водіїв та двох згаданих бізнесменів арештовують, Дрижал залишається на волі. Бардецьку арештували 21 січня, а 30 квітня, за рік до пред'явлення звинувачення, тобто завершення слідства, випускають на волю. Випустили з-під арешту, ще й за фіктивними документами, і Черенкова, якого згодом засудили... заочно. У місця позбавлення волі з тієї четвірки потрапив із скромним строком (за реалізацію 40 тисяч літрів нафтопродуктів, вчинену нестачу більш як 100 тонн пально-мастильних матеріалів, привласнення 70 тонн вугілля) лише Т. Антонійчук.

У цій ситуації дивує, яким чином міг зникнути за кордон у день оголошення вироку Черенков? Адже ще вранці був у лікарні з нібито ушкодженою ногою.

З іншого боку, голова судової колегії вже за день до зачитання вироку знав, що скаже, — «Антонийчука взяти под варту у зале судового засідання». Отже, мав би завчасно подбати, аби оператор, котрий викрав з нафтобази понад 100 тонн нафтопродуктів, був у залі судового засідання. Не подбав...

Розглядаючи справу, суд, гадаю, мусив би встановити, хто справжній організатор незаконної торгівлі. Скажіть, коли ласка, правознавці, якби на посадах отих чотирьох завскладів-операторів працювали чесні люди, чи зміг би в них Ігор Денисов купити бензин поза касою підприємства? З цього кола, переконаний, і варто було розпочинати правовий танець.

Далі. Через прохідну тільки Гречанської нафтобази, яку очолює пан Заморока, вивезено серед білого дня більш як 140 тисяч літрів пально-мастильних матеріалів. Постає питання: чи могло так статися на підприємстві, де керівник відповідає посаді і перекриває канали крадіжок? А отже, високоповажний суд мав би винести окрему ухвалу про невідповідність пана Замороки його посаді. І саме такі дії передбачені Кримінально-процесуальним кодексом України. Та «короля нафтоколонок» вирішили залишити у кріслі і обласний, і Верховний суди. Зате посередникам вліпили, як то кажуть, по зав'язку. Ось вам — майте. Щоб не потрапляли до рук міліції, якщо везете гречанський бензин. Це — урок і застерога для інших...

Звісно, будь-яку подію кожна людина може оцінювати в міру власної об'єктивності, знання ситуації тощо. Тому і встановлено в суспільстві, що найбільша правда і об'єктивність мають бути в суді. Та чи завжди суди непогрішимі і роблять свої вироки, керуючись благочестивими помислами?

Розорані межі закону

Справді, а чи завжди суди виносять вироки з позиції справедливості? Аби знайти відповідь на це запитання, довелося зустрічатися з багатьма людьми, вивчати статистичні звіти правоохоронних установ, ознайомлюватися з аналізами та висновками фахівців обласного суду, що протягом останніх двох років підсумовували роботу колег з міст і районів Хмельниччини.

В одному з проміжків у цій тривалій роботі мені показали ділянку під спорудження будинку.

— Оце за тиждень наш суддя вивіз 120 тисяч цеглин. І он та гора блоків та панелей теж цьогорічна. Один з бухгалтерів підрахував: за нинішніх цін на будматеріали і за нинішньої платні в судах забудовникові треба було б збирати кошти протягом усього життя. А суддя ще й устиг придбати дві іномарки, спорудити три гаражі, зробити не одну квартиру...

Де ж «ужинивував» такі великі гроші поважний пан — неважко здогадатися. На розораних межах законів, на людському горі і на промахах маститих злочинців. При цьому простежується тенденція, що зі зростанням криміналізації суспільства ширше діорама судохитристики. У результаті в області засуджено в першому півріччі цього року за тяжкі злочини на позбавлення волі менш як половину осіб, що, як доведено, винні перед лицем Закону. Іншим призначали міру покарання у вигляді виправних робіт за місцем праці, умовне покарання, відстрочки виконання вироків. Форма «кари» залежала від індивідуального почерку кожного конкретного суду. Наприклад, Славутський міський суд найбільше полюбляє умовне засудження (42 % від загальних осіб, що не були позбавлені волі), Ярмолинецький районний краще за всіх застосував виправні роботи (34 %). Найчастіше в області відкараскуються від справ штрафами у Чемерівцях (41,5 %).

Поряд з наведеними фактами простежується тенденція до м'якосердності, невиправданої опіки окремих суддів над особами, які скоїли особливо небезпечні злочини — грабунки, розбійні напади, замахи на життя і здоров'я людей, розкрадання в особливо великих розмірах. Якщо 1994 року міськрайонні суди області застосовували ст. 44 КК України, що дає підстави призначати міру покарання нижче від нижчої межі санкції певної статті Кримінального кодексу, тільки до 7,5 відсотка засуджених згаданих категорій злочинців, то вже у першому півріччі цього року цей показник сягнув 12,1 відсотка.

Аби зриміше осягнути проблему, наведемо декілька прикладів. Якось у село Ставчани Новоушицького району приїхали з Києва такі собі Папенко і Грузєв. Не в гостини чи просто розважитись. За попереднім зговором, — написано в одному з документів, — із застосуванням насильства вони вимагали у громадянки Р. 1300 доларів США. Коли потерпіла їм відмовила, то Папенко і Грузєв вивели її з будинку, погрожували вбивством, били макогоном, вішали, намагалися вкинути до криниці, після чого завели на кладовище, де зґвалтували. Свої дії злочинці супроводжували вимогою передати їм уже 2500 доларів США. Наведені обставини скоєння злочину та дані про особу Папенка, який відбув раніше покарання за розбій, аж ніяк, зрозуміло, не давали судді Слободянюку підстав для призначення винному міри покарання в мінімальних розмірах — п'ять років. На мою думку, таких мерзотників суд мав би ізолювати від суспільства на максимальний можливий строк.

Не можна обійти увагою ще одну пікантну справу. У листопаді 1992 року Вальчук, Нестеренко і Алімов вчинили розбійний напад із застосуванням холодної зброї. Через рік суд засудив Нестеренка та Алімова до позбавлення волі. А Вальчук встиг утекти і переховувався від слідства. Та працівники міліції все ж таки грабіжника спіймали. Як далі розгорталися події, розказують судді обласного суду Онищук та Курдзіль:

— Після арешту Вальчука суд з надуманих мотивів (як дяка за ухилення від слідства та суду) перекваліфікував його дії зі ст. 142, ч.2 на ст. 141, ч.2 КК України і призначив йому міру покарання у вигляді позбавлення волі з відстрочкою виконання вироку і звільнив його з-під варти.

Жодна сестра милосердя не змогла б позмагатися у доброчинності з суддею Хмельницького районного суду паном Дишлем. Розглядаючи справу про розкрадання матеріальних цінностей в агрокомбінаті «Новатор» групою злочинців у складі Мантура, Мендрика та Співаченка, суддя відміряв строки нижче за нижчу межу: першому — шість років, а двом іншим узагалі відстрочив виконання вироку. А злочинці поцупили товарів майже на мільярд карбованців. Цієї суми вистачило б, щоб за нинішніми мірками ст. 86' позбавити волі на строк від 10 до 15 років 61 (!) раз! Тобто факт судового беззаконня очевидний. Та тільки й того.

Не менше непокоїть і практика призначення покарань в Кам'янець-Подільському міському суді, де розбійників, грабіжників, вимагачів навіть звільняють з-під варти просто в судовому засіданні. А про застосування м'якших статей, на зразок попереднього факту, годі й говорити.

Скажімо, протягом 1993—1995 років група молодиків з Кам'янця-Подільського під проводом Медведського вимагала у сім'ї Луцюків 6 тисяч доларів під загрозою смерті. На початку цього року потерпілі передали рекетирам 781 долар і частину будинку. За рекетирські дії суд під головуванням пана Стецюка позбавив волі членів групи Медвецьку та Єрмантраута аж... на 2 і 3 роки відповідно, що ніяк не відповідає тяжкості скоєного злочину.

Така доброзичливість до злочинців проявляється у вироках і Славутського, Красилівського, Ярмолинецького, Чемеровецького та Волочиського районних судів. Щодо цього їх випередили хіба що колеги у Хмельницькому й Кам'янець-Подільському.

Однак на удавану доброту грішать не тільки в регіонах. Цей вірус точить і сам стовбур правового дерева. Ось справа, що не встигла припасти судовим пилом. Мешканець того ж таки Кам'янець-Подільського Титаренко силоміць вимагав від місцевого жителя О. триста доларів США і таки одержав 200. Міський суд позбавив рекетира волі строком на чотири роки. З цим вироком погодилась колегія обласного суду з кримінальних справ. Однак заступник голови Верховного суду пан Маляренко в порядку нагляду надсилає до області протест і вимагає Титаренкові «скостити» два роки, бо, бачите, рекетир «не причинил крупного ущерба». Президія обласного суду набралася мужності і умотивовано відхилила цей протест. Та де там! Справу Титаренка відкликали до Києва, і судова колегія у кримінальних справах Верховного суду України виконує вимогу свого керівника — призначає Титаренкові за вимагання 2 роки позбавлення волі у виправно-трудовій колонії загального режиму.

Ось після такого покарання хай тепер Кам'янець-Подільська міліція наведе порядок, приструнить розгалужену систему рекету.

Хто ж судитиме суд?

Кожному відомо, що коли на підприємстві матеріально відповідальна особа починає зловживати, а керівник не може довести кримінальний характер цих зловживань, він звільняє її за недовір'ям. Якщо хтось із працівників міліції чи СБУ заводить сумнівні стосунки, відділи внутрішньої безпеки подбають, аби ця людина більше не ганьбила службу. А яка ж наглядова структура є в судах? Немає такої.

Що, скажімо з того, що голова Хмельницького обласного суду Іван Мотревич — людина високопорядна і принципова. Тільки минулого року в порядку нагляду за його протестами скасовано більш як 30 невмотивовано м'яких вироків. У відповідь окремі судді з іронією призначали ще м'якші міри покарання. Мовляв, а що ти мені зробиш, я ж бо — суд незалежний!

Як бути у таких випадках? От, скажімо, за останній десяток років невідомо з великими потугами спіймали на хабарі одного суддю. А інші — то великі юристи-професіонали, і їх голіруч не взяти. А, як свідчать факти, порядок у системі судочинства слід наводити невідкладно. Отже, Верховній Раді варто визначити структуру, яка мала б дисциплінарний вплив — аж до зміщення з посад — за відповідних подань вищих судів. Гадаю, такі функції варто поновити за Міністерством юстиції. Або продумати інший механізм. Суд присяжних, зрештою, на те, щоб Феміда залишалася Фемідою до будь-якого злочинця, а не виступала у ролі благодійниці.

Михайло ВАСИЛАШКО,
власний кореспондент «Голосу України» у Хмельницькій та Тернопільській областях.
Телефон корпункту у Хмельницькому 72-06-53.

Ігор ЗАСЄДА, голова Київської спілки журналістів, заслужений журналіст України, призер Олімпійських ігор

ФУТБОЛ: УСЕ ВЖЕ СКАЗАНО?

Одного разу, це було 29 листопада 1967 року, під низьким, темним небом, у присипаному першим сніжком, що танув на очах, польському місті Катовіце Віктор Маслов, один з найблискучіших тренерів, людина академічного складу розуму, сказав фразу, значення якої я втропав лише тепер. Тоді після майже двогодинної відсидки в похмурих роздягальнях стадіону, за вікнами яких шаленів натовп уболівальників, що тріумфально святкували перемогу «Гурника» над київським «Динамо» в Кубку чемпіонів, під посиленою охороною поліції ми повсідалися до автобуса. Нічия в Катовіце (1:1) виводила польських футболістів у наступне коло. Гра була нервова, груба, судді були буквально задавлені ревінням стотисячного натовпу і громом петард, які вибухали щохвилини. Саме собою зрозуміло, судили вони на користь господарів, а щойно закінчився матч, втекли з поля, на якому... розправлялися (на радощах!) над гістьми: їх штовхали, стусали ногами, Леонід Островський, що спробував було віддячити кривдникові, змушений був мало не по-пластунськи діставатися до роздягальні.

Маслов був чорний від гніву. Лише коли ми під'їжджали до готелю, він мовив: «Хотів би я бачити реакцію УЄФА, якби це сталось у Києві...»

Польські події, справді, не стали предметом розгляду, і матч, що мав бути перегравний за всіма законами (чи дискваліфіковано команду і суддів), так і залишився сумним спогадом для киян.

І от, майже через три десятиріччя, ті події відгукнулися в Києві: матч «Динамо» — «Панатінаїкос» після деякої затримки, пов'язаної з тривалим формулюванням суддею з Іспанії паном Ньєто скарги-доносу, було відмінено. А чемпіона України усунуто з Ліги чемпіонів із забороною з'являтися на офіційній арені, контрольованій УЄФА, ще два роки.

Футбольною темою я займаюся професійно не одне десятиріччя, написав дві книжки з Олегом Блохіним («Гол, який я не забив» та «Екзаменує футбол»), висвітлював як спецкор кілька чемпіонатів світу, і тому спробую розібратися в цій історії, озброївшись власним досвідом і досьє.

Отже, пан Ньєто, щойно ступивши на київську землю, напрошувався на хабара: ця заданість щодо дешевих шуб, кілька подарованих йому тут (і в ті застійні роки за півтисячі «зелених» норку купити було неможливо, бо сам «зелений» ішов за офіційним курсом по 60 коп.), це наркотичне бажання пертися на дев'ятий поверх без ліфта, нарешті, неприховане задоволення (адже не обурився, не затупав ногами!) від подарунків, які вносили до його готельного номера (адже знав — не міг не знати! — що і в нас, у країні новонародженого капіталізму, в жодному магазині неможливо нічого купити без грошей — чи то доларів, чи купонів, чи інших «умовних одиниць») — усе це підтверджує, як би там не вивертався іспанський суддя на засіданні апеляційного комітету УЄФА, налаштованість гостя на хабара. І якби динамівці віддали йому пару шуб за півтисячі «зелених», та ще й чеки додали, він би і вухом не повів — узяв, схопив би!

Була, була в пам'яті судді Ньєто і ще одна давня зарубка: в цій країні з атавізмами соціалістичного реалізму все ще живуть із купецько-комуністичними замашками: гість у домі, та ще й із «керівних» сфер, — велике цабе, йому догоджати — собі на користь. Таким-от чином ми й виявилися втягнуті до афери, добре відрежисованої іспанським рефері, що зумів своєю мовчазною згодою сказати «хочу», і коли номер не пройшов, багаторазово заявляти «ні», наперед знаючи, що в УЄФА слухатимуть його, Ньєто, і почують те, що хочуть почути, аби на суддівський мундир не потрапило ані порошинки...

Середньовічне аутодафе, або Кілька штрихів-коментарів діяльності УЄФА

Не забігатиму наперед і не даватиму оцінку діям Ігоря Суркіса та Василя Бабійчука: справою займається прокуратура, і вона розставить усі крапки над «і». Не висловлюватиму міркування про можливу заданість поведінки рефері (адже насторожує факт зміни суддівської бригади напередодні матчу і спроба Ньєто зірвати сам матч буквально за кілька хвилин до початку, коли стотисячний стадіон завмер в очікуванні дійства), про дивну непослідовність поведінки гостя після того, що сталося, — гадаю, слідство неупереджено оцінить дії втягнутих у конфлікт сторін.

А спробую проаналізувати головне, що зосталося без уваги, хоча саме це положення вердикту УЄФА і потребує якнайприскіпливішого розбирання.

Чому дискваліфіковано команду на три роки з поточним сезоном, а не на рік чи п'ять? Хіба усунення команди, котра так успішно стартувала в Лізі чемпіонів, від великого футболу — не надзвичайне саме по собі покарання?

Тим, хто ухвалював суворий вирок, просте зняття «Динамо» з нинішнього розиграшу бачилося за недостатнє: рік — не вельми великий термін, щоб завдати шкоди психіці гравців і тренерів, які зненацька на повному ходу втратили орієнтири. Тоді — два роки? Ні, і цей проміжок часу видавався малим, щоб розучити футболістів грати на повну силу у кожному матчі національного чемпіонату, а тренерів — не розгубити впевненості, що вони в змозі керувати процесом підведення гравців до спортивної форми, потрібної для того, аби вдосконалювалася майстерність і збільшувався рейтинг кожного футболіста.

Отже, три роки?

Оце справді оптимальний термін, щоб тільки ледь жевріючі головешки залишилися від колись чудового футбольного палацу, що його називали київське «Динамо». Ви заперечите: чи така вже похмура перспектива? А ви можете собі уявити команду, яка щосили намагалася б три роки... не вигравати? Не вигравати чемпіонат України, як чорт ладану, боятися перемогти в Кубку країни, не сміти з'являтися на міжнародній арені — одне слово, тягти лямку воза, переванаженого образами, взаємними докорами, зайвою вагою гравців, що розбухає, як на дріжджах, від перестиглої силоньки, яку нікуди докласти, свинцевим тягарем надій, що не здійснилися, і марно прожитих років? Бо немає на світі професійних спортсменів, котрі тренуються, аби бути... останніми. Вердикт УЄФА, правильніше — його апеляційного комітету, — точно розрахований термін, здатний зломити найвідданішого гравця і найбільшого оптиміста з тренерської плеяди. Одне слово, чим не сучасна інтерпретація сумновідомого вердикту російського царя Миколи І, котрий заслав на оренбурзьку каторгу Тараса Шевченка із супровідною, що забороняла «писати й малювати». Щоправда, писати до УЄФА динамівцям дозволено (без відповіді), а от малювати, тобто грати... Навіть мої непрофесійні судження про юридичну справедливість (образно кажучи, віддання під суд і покарання мешканців будинку, на подвір'ї якого комусь врізали по пиці) постають проти осуду людей, котрі ні сном ні духом не відали про злочин (до речі, поки що не доведений жодним судом).

Адже вирішили знищити не просто одну з європейських команд — чемпіона своєї країни. Знищують визнаного постачальника «зірок» — гравців і тренерів — європейському футболові. Досить назвати імена: Олег Блохін, Ігор Бєланов, Валерій Лобановський, Олександр Заваров, Олег Кузнецов, Сергій Юран, Олексій Михайличенко (чемпіон СРСР, Італії, Шотландії та Олімпійських ігор!), щоб зрозуміти, що ми маємо справу із своєрідною, унікальною та цілісною школою українського футболу. Знищити «Динамо» означає не лише ліквідувати нинішній талановитий склад гравців, що набирає силу, а й викорчувати коріння цієї школи, розтоптати славу динамівців, які покоління за поколінням успішно виступали на міжнародній арені. УЄФА своїм рішенням «розстріляло» футболістів «Динамо», з яких багато хто тільки розпочинає свій шлях у великому футболі. І погодьтеся, у віці 18—20 років важко миритися з кричущим актом несправедливості, здатним зламати, скалічити молоді душі. Не все вирішується, панове функціонери УЄФА, фінансовим процвітанням і стабільністю доходів вашої організації, — моральні збитки, що їх завдано гравцям і болільникам України, відгукнуться і на європейських стадіонах. Звичайно, гідна жалю відверто радісна реакція гравців грецького клубу, який за всіма статтями програв у Києві, — будь-якого дня вони самі можуть перетворитися з «переможців» на чергову жертву «чищення мундирів» суддів УЄФА. Вирок «Динамо» — це не що інше, як прагнення беззаперечно закабалити клуби та гравців, зробити їх мовчазними пішаками у складних закулісних іграх «тіньового футболу», який ретельно ховають від стороннього ока.

І ще хочеться наголосити. Нехай київська історія (яка навіть щонайменшою мірою не вплинула на хід і чистоту матчу з «Панатінаїкосом») прогримить дзвоном, що скликає футбольну Європу на віче, на віче, яке примусило б УЄФА раз і назавжди скасувати середньовічне аутодафе — «спалення» на суддівському вогнищі цілих команд — доль десятків талановитих спортсменів. За будь-які правопорушення футбольних законів мають нести відповідальність конкретні люди, у тому винні, а не цілі колективи, на створення яких ідуть десятиліття. Хіба може існувати в об'єднаній Європі, всуціль демократичній і вільній, громадська організація, яка знищує без слідства і суду?

Я, як і мільйони українських болільників, поділяю тривогу нашого Президента Леоніда Кучми, котрий у посланні до УЄФА просив «не приймати рішень, які могли б поставити у вкрай складне становище весь український футбол, лідером якого є ФК «Динамо».

У Києві народжувався суперклуб. Майже готова найсучасніша тренувальна база в Кончі, створено необхідні умови (щоб не кортіло за кордон) для футболістів, викристалізувався, нарешті, творчий тренерський склад на чолі з як і раніше палким і фанатично відданим футболові динамівцем Йожефом Сабо. Не можу не висловити свого глибокого співчуття і не сказати слова підтримки ініціатору народження суперклубу Григорієві Суркісу. Когось сильно налякав цей народжуваний колектив...

Одне слово, «нет повести печальнее на свете, чем повесть о динамовцах и Ньето»...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Помолімося за молодіжну збірну

***Наступної** суботи за 70 кілометрів від італійського міста Барі, на стадіоні якогось одного з маленьких навколишніх населених пунктів, вирішуватиметься питання, бути чи не бути збірній України з футболу учасницею фінальної частини молодіжної першості Європи. А в перспективі — здобуття путівки на олімпійський турнір в Атланті-96.*

Ви вже, мабуть, зрозуміли, що мова про наступний поєдинок наших футболістів з італійськими одноліткми. Господарів влаштовує тільки перемога. Вони, до речі, мають ще матч у запасі вдома з литовцями. Нашим перемога також не завадить. Але влаштує і нічия. Втім, подібні підрахунки марні. «Починається футбол, — каже головний наставник української команди, заслужений майстер спорту Віктор Колотов, — і ніякі молитви, ніякі прогнози не допоможуть. У гри заготовлені свої сценарії розвитку подій».

Але ми все ж давайте помолимося за успіх нашої молодіжної збірної. Це не завадить. Нехай знають хлопці, що вся Україна вболіватиме за них того дня.

Наша команда досить добре знає свого останнього на цьому етапі суперника. Італійська дружина дуже сильна. В цьому українські гравці переконалися, приймаючи її на київському стадіоні «Динамо» в березні нинішнього року. Хоча підопічні Віктора Колотова й святкували тоді перемогу — 2:1, але далася вона нелегко. То був справжній футбольний бій, у якому ніхто не хотів поступатися. Швидше за все, так буде й 10 листопада на півдні Італії.

Молодіжна збірна України збереться в понеділок у Києві.

— Одразу й почнемо роботу, — розповідає один із наставників команди, заслужений майстер спорту Володимир Трошкін. — План такий: співбесіда, сауна, обід, дорога в аеропорт, переліт за маршрутом Бориспіль—Барі. Матимемо кілька днів для підготовки на італійській землі.

— **Володимире Миколайовичу, а хто отримав квитки на літак?**

— Майже всі знайомі багатьом особи: воротарі — Шовковський (Динамо, Київ) та Близнюк (Зірка-НІБАС, Кіровоград); польові гравці — Ващук, Косовський, Шевченко, Ребров, Михайленко (Динамо, Київ), П'ятенко, Кривенцов, Коваль (Шахтар, Донецьк), Круковець (Волинь, Луцьк), Пушкуца, Пєстряков, Федоров (ЦСКА-Борисфен, Київ), Геннадій Кунделюк, Єсін (Таврія, Сімферополь), Парфенов, Кардаш, Зотов (Чорноморець, Одеса), Борисенко (Зірка-НІБАС, Кіровоград).

— **Сподіваюся, що всі вони в найкращій формі?**

— Я так не стверджував би. Адже завершується половина насиченого сезону. Отож накопичилася втома у багатьох. Окремі гравці, на жаль, виступають у командах, де важко підвищувати майстерність. Маємо проблему з лівим захисником (на цій позиції успішно грав динамівець Дмитрулін, якого травмовано у Словенії) і опорним півзахисником. Але вирушаємо на поєдинок з єдиною метою: домогтися позитивного для нас результату.

До вашої уваги турнірна таблиця 4 відбіркової групи:

	І	В	Н	П	М	О
Україна	9	6	2	1	23—10	20
Італія	8	5	2	1	20—7	17
Хорватія	9	5	2	2	11-8	17
Словенія	9	5	1	3	15—10	16
Литва	9	2	1	6	14—16	7
Естонія	10	0	0	10	5—37	0

На знімку: епізод березневого поєдинку молодіжних збірних України та Італії, атакує Віталій Пушкуца.

Фото Миколи БОЧКА.

Лише результати

***Футбол.** Першість країни. Друга ліга. Група Б. 21-й тур. Портовик — Металург — 1:0, Дністровець — Спортінвест — 4:1, Віктор — Шахтар (Свердловськ) — 1:0, Торпедо — Авангард — 0:0, Шахтар (Стаханов) — Титан — 1:0, Динамо (Слов'янськ) — Азовець — 0:2, Гірник — Чайка — 1:1, Прометей — Динамо (Саки) — 3:7.*

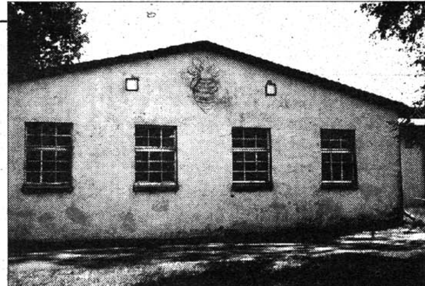
Завершальний, 22-й, тур першого кола турніру команди другої групи зіграють сьогодні (група А) та завтра (група Б).

***Фігурне катання.** Українська спортивна пара Євгенія Філоненко — Ігор Марченко з Дніпропетровська посіли друге місце в міжнародному турнірі серед юніорів «Блакитні мечі», який завершився в Німеччині.*

Серед танцювальних пар третіми були одесити Наталя Гудіна і Віталій Куркудим.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

НІМЕЦЬКІ ЕСКІЗИ

Пам'ятайте про їх страждання!

На кладовищі якось особливо гостро відчуваєш скороплинність, минущість цього життя, мало того — починаєш ще більше цінувати кожну відведену для тебе мить. «Це місце спокою, місце для роздумів», — говорить колишній німецький солдат, який повільно йде поруч зі мною. А тим паче тут, на околиці містечка Аугустдорф, де протягом минулої війни був штрафний табір для радянських військовополонених і наших співвітчизників, насильно вивезених для роботи до Німеччини. Один з найбільших таборів на території рейху. 65 тисяч мучеників, у тому числі багато жінок, спочивають у цій землі після нелюдських страждань. Як відомо, на них не поширювалися умови Женевської конвенції щодо поводження з військовополоненими, отож перебували вони тут у багато гірших умовах, ніж худоба. Нерідко спали під відкритим небом, голодували, працювали на каторжних роботах.

2 квітня 1945 року в'язнів звільнили наші союзники по антигітлерівській коаліції. І ті дев'ять тисяч військовополонених, які залишилися живі, упорядкували місце масових поховань замучених у неволі, зробили з нього меморіал.

Недалеко від входу до парку спорудили пам'ятник, далі, вздовж алеї, одна за одною встановлено 36 кам'яних плит. На кожній — лаконічний напис. Скажімо, «Тут лежить стільки-то гордих сердець». Причому, написи різні, не повторюються.

Є плити-надгробки і з конкретними прізвищами замордованих у таборі, які вдалося встановити. Багато серед них, а можливо, й більшість — українські: Іван Яковенко, Максим Тарасенко, Микола Хвечук, Сергій Новащук, Віра Титаренко, Анастасія Науменко, Марфа Карпенко... Звісно, що все це дуже символічно, бо нещасних людей закопували як худобу, і увесь цей цвинтар — суцільна братська могила.

А вже у глибині парку-кладовища алея виводить до скромної стели з вибитими на ній хрестом і написом: «Здесь покоятся советские жертвы войны, умершие в 1941-45 годах вдали от Родины. Вспоминайте о их страданиях и смерти и заботьтесь вы, живущие еще, о сохранении мира между людьми, между народами».

Певна річ, аж ніяк не всі німці, особливо відразу після закінчення війни, згадували про страждання і смерть цих нещасних — у них були свої страждання. Знаходилися й такі, яким не подобалося бережливе ставлення до поховань своїх ворогів. Але здоровий глузд брав гору — плити ніхто не обливав фарбою і танцмайданчики чи пивні на людських кістках ніхто не будував.

Наприкінці минулого літа схилити голови перед пам'яттю загиблих, покласти вінки приїхала група українських ветеранів Другої світової війни. Разом з ними прибули на кладовище німецькі ветерани війни, офіцери бундесверу й англійського гарнізону, розміщеного неподалік. Уперше за післявоєнні роки тут пролунала молитва «Отче наш» українською мовою.

А на території самого концтабору тепер розміщено поліцейську школу. Два роки тому там також з допомогою місцевих властей встановлено пам'ятний знак, який нагадує про страшне минуле цього шматка землі, проклятої замученими людьми.

Невдовзі з'явиться і музей штрафного табору з багатим архівним матеріалом. Розміститься він у довгому приземкуватому бараці, який зберігся з тих страшних часів, — тут була в роки війни внутрішня тюрма для в'язнів. Ще один свідок — колишня концтабірна лазня з великою вошею — невід'ємним супутником невільного життя, — намальованою на стіні.

«Не ступлю на цю землю», — з болем написав колись один з українських письменників, який молодим хлопцем пройшов через жах фашистських таборів. Але потім, через роки, переступив через свій біль і поїхав вклонитися тим, хто навічно зостався в чужій землі. Бо такий біль особливо виразно воскрешає пам'ять, яка очищає людину, робить її добрішою.

Ні, туди треба час від часу повертатися. Щоби знову не опинитися у кривавій бойні, як це сталося з нашими попередниками.

Не хочеш стріляти — доглядай хворих

Ще кільканадцять років тому таке не могло приснитися мені навіть у страшному сні: я, офіцер запасу, без жодних проблем розгулюю територією 21-ї танкової бригади бундесверу, заходжу в казарми, оглядаю техніку й озброєння, розмовляю з офіцерами, які тут служать. І згадую, як п'ятнадцять років тому в ролі політпрацівника Радянської Армії (чим тільки не доводилося займатися радянському журналістові?) будував-модернізовував шахти для міжконтинентальних ракет на Південному Уралі. Щоби захистити себе, усіх нас від наших ймовірних противників, до яких ще донедавна належав і бундесвер у складі військового альянсу НАТО.

Лише п'ятнадцять років, а як усе змінилося! А разом зі мною прогулюються і колишні фронтовики. Як з нашого, так і з німецького боку. Колишні непримиренні вороги прагнуть з'ясувати, чому так сталося, що наш континент на кілька років став кривавою бойнею? З'ясувати без емоцій і політичних ярликів. І, як на мене, їм це вдається. Бо пора, бо ненависть далебі не завжди є найліпшим порадником.

Військова служба для кожного молодого жителя Німеччини, якщо у нього немає проблем зі здоров'ям, обов'язкова. Інша річ, що не всі беруть у руки зброю. Якщо цьому стають на заваді релігійні переконання чи якісь інші мотиви — вам, як правило, ідуть назустріч. Бо, окрім військової, тут ще є альтернативна служба. Тобто у медичних закладах, у будинках для престарілих, частково — у спорті. Але якщо в армії обов'язковий термін служби 10 місяців, то поза нею — на два місяці довший.

Два роки тому почали набирати на службу і дівчат. Звісно, лише добровольців — а такі є. Вони здебільшого служать у медчастинах і в оркестрах.

Служба в бундесвері нічим особливим не відрізняється від тієї, що є в інших арміях. Солдати вчаться влучно стріляти, обслуговувати бойову техніку, проходять тактичну підготовку і, звісно, стройову.

Живуть у казармах, по 5—6 чоловік у кімнаті. Але вже після 16-ї години солдат здебільшого вільний від служби і може розпоряджатися своїм часом як хоче. Навіть поїхати на ніч додому чи до своєї подружки — головне вчасно з'явитися вранці у казармі. І це не проблема, бо німецький солдат, мабуть, частіше сидить за кермом власного автомобіля, ніж тримає в руках автомат.

А в п'ятницю, під вечір, у розташуванні бригади наступають тиша і спокій. Вояки, які протягом вихідних не задіяні у службових справах, їдуть додому — усі вони живуть у цьому регіоні. Німці жартують: якщо хтось і хоче на них напасти, то найліпше це робити в суботу або неділю, коли солдати займаються своїми справами.

Скуштував я і солдатського «борщу». Правда, борщу того дня на обід не було — можливо, вони його і взагалі не готують. А ось суп з грибами, філе з індика з грибною підливою, апельсини, яблука, фруктові соки та йогурти — будь ласка. Даруйте, але таке у нас не в кожному ресторані запропонують. Є на території 21-ї танкової бригади і бар, де продають й алкогольні напої. Але ніяких проблем з цього приводу не виникає. Власник бару навіть нарікає, що алкоголь солдати рідко купують — ось соки чи кока-кола мають багато більший попит. Солдатської «зарплати» — приблизно півтисячі марок щомісяця — для цього цілком вистачає.

Солдата бундесверу можуть посадити і на гауптвахту. Певна річ, за злісні порушення дисципліни чи ухиляння від служби. Трапляється й таке, що дехто під впливом зелених чар чи з інших причин «забуває», що в понеділок треба повертатися на службу.

Але для того, щоби спровадити солдата на гауптвахту, потрібне рішення суду. Цивільного. Жоден командир своєю владою цього зробити не може.

Українець за походженням і духом

— Я починав тут з нуля. У мене нічого не було, окрім голови і двох рук.

То Вітольд Козачук. Інженер-архітектор із курортного містечка Бад Зальцуфлен. Майже тридцять років пропрацював він за спеціальністю, а тепер створив власну фірму, налагоджує ділові контакти з Україною. Бо сам з наших країв походить — з Рожищенського району, що на Волині.

Пана Козачука тепер добре знають на батьківській землі. Він не один раз привозив фургонами гуманітарну допомогу, організував у Луцьку «кімнату одягу», де хворі чи самітні люди старшого віку можуть одержати хай трохи поношену, але вкрай потрібну одежину. Помагає колишній поліщук своїм давнім краянам і продуктами, і ліками. Причому останні, бувало, везли навіть з Англії.

— Але мені завжди не давала спокою думка: чому виникла-вибухнула Друга світова війна, яка принесла стільки горя і трагедій, — каже Вітольд Козачук. — Так, хижі політики нацьковували народи один на одного, зіткнули їх у смертельному герці. Але трагедії могло б і не статися, якби наші народи ліпше і ближче знали одне одного, якби мали тісні контакти. Та ми жили, як з одного боку, так і з іншого, за залізною завісою і вірили пропагандистським міфам. Тому так дорого розплачуємося й досі за це.

І як тільки в Україні скресла крига тоталітаризму, як ми заявили про готовність будувати свою незалежну державу, В. Козачук взявся за реалізацію своїх намірів — зближувати український і німецький народи, які однаково для нього близькі.

Почав з організації лікування волинських дітей у землі Північний Рейн-Вестфалія. Причому деяким малюкам навіть зробили операції в німецьких клініках. Опісля приїхали лікарі. 14 медиків з Волині переймали досвід своїх німецьких колег протягом трьох місяців. І, звісно, ділилися власним. Погодьтеся, достатньо часу для того, щоби придивитися і навіть дещо зрозуміти з того, як живуть і працюють інші. А тим паче, коли спілкуєшся не з допомогою жестів, а німецькою мовою.

— Знання іноземної мови, причому на добротному рівні, — одна з обов'язкових умов для кожного кандидата на поїздку в Німеччину. Як і те, що ми запрошуємо на стажування здебільшого тих, яким ще немає сорока років, — каже Вітольд Козачук.

Треба сказати, що німці доволі скептично ставляться до уікендово-туристичних візитів під виглядом «обміну досвідом», які почасти їм пропонують з українського боку. Про це вони, до речі, відверто говорили нам у мерії Бад Зальцуфлена, де намічалася стратегія подальшого співробітництва.

Обмін досвідом — це не екскурсія. І за три-чотири дні людина навіть не встигне добре познайомитися зі своїми колегами, не кажучи вже про фаховий бік справи. Треба приїжджати зі знанням мови, на кілька місяців. Таким чином в окрузі Детмольд побували інженери, студенти, стоматологи.

— Та ось що прикро вражає, — веде далі В. Козачук, — коли я вже на Волині запитав цих людей, чи скористалися вони набутим досвідом, чи має від того якусь користь Україна — почув невтішне «ні». Ніхто з керівництва не зацікавився цими людьми, не взяв привезеного ними до уваги. Кожен живе так, як давно навчився жити, і вважає, що схопив Бога за бороду. А жаль!

— А звідки берете гроші для прийому в Німеччині такої кількості людей? Допомагають банки, фірми, багаті підприємці? Чи самі те все фінансуєте?

— Самому то мені не під силу, — продовжує інженер- архітектор із Бад Зальцуфлена. — Отож організовуємо благодійні концерти. Скажімо, вже тричі до нас приїжджав з концертами ансамбль пісні і танцю «Волинянка», допомагають і урядові структури, знаходимо спонсорів.

Пан Козачук не приховує задоволення, що, нарешті, через півстоліття, в гості до колишніх солдатів вермахту приїхали ветерани Другої світової війни з України, що стіна ворожнечі й ненависті, яка довго роз'єднувала цих людей, буквально на очах валиться-розпадається. Цьому сприяє й активна робота Всеукраїнського фонду «Єднання», до створення якого доклав рук і Вітольд Козачук. Німець за громадянством, але українець за походженням і духом.

А мені згадалися слова, мовлені в одній з розмов на німецькій землі головою правління «Єднання» Володимиром Шевчуком: «Кажуть, що один вбитий — це трагедія, а мільйони — це статистика. Я підходжу до розуміння війни, як до трагедії однієї людини».

Вітольд Козачук виростав на згарищі воєнної трагедії, бачив її немилосердне обличчя. Отож і прагне тепер, щоби вкрилося воно травою надії й стежками порозуміння.

Північний Рейн-Вестфалія. ФРН

На знімках: через цю лазню з вошею на стіні пройшли сотні тисяч наших колишніх співвітчизників; нашим ветеранам також сподобалися ляльки, яких продають на вулицях Херфорда.

Фото автора.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО 9-Й ВИПУСК АКЦІЙ

інноваційно-комерційного НПК-Банку

(Харків)

А. Характеристика емітента

Інноваційно-комерційний НПК-Банк (наука, промисловість, культура) створено 9 серпня 1991 року, зареєстровано Національним банком України 29 жовтня 1991 року за № 60.

З 23 грудня 1992 року НПК-Банк — акціонерне товариство відкритого типу.

Місце розміщення: Україна, 310001, м. Харків, пр. Леніна, 60-а.

Мета і предмет діяльності: одержання прибутку шляхом надання комплексу банківських послуг клієнтам банку.

Загальний обсяг статутного фонду — 110 000 000 000 крб.

Обсяг сплаченої частини — 110 000 000 000 крб.

Чисельність службовців банку становить 373 чоловіка.

Професійні дані про керівних працівників банку:

Шрамко Ю. М. — голова правління, освіта вища, загальний стаж роботи 41 рік.

Маматова Т. Е. — заст. головного бухгалтера, за фахом економіст, освіта вища, виробничий стаж 12 років.

Юрченко Ю. І. — заступник голови правління, освіта вища, кандидат економічних наук, за фахом економіст, виробничий стаж 15 років.

Степанов В. Ю. — заступник голови правління, начальник валютного управління, освіта вища, за фахом економіст. Виробничий стаж 15 років.

Новгородова С. М. — заступник голови правління із правової роботи, освіта вища, за фахом юрист, виробничий стаж 24 роки.

Німий О. М. — заступник голови правління, освіта вища, виробничий стаж 21 рік.

Б. Опис ділової активності

Основні напрями діяльності банку:

залучення тимчасово вільних коштів підприємств, організацій, установ та приватних осіб;

кредитно-розрахункове обслуговування;

фінансування заходів, спрямованих на відродження та розвиток культури, зміцнення наукового потенціалу регіону.

Банк одержав генеральну ліцензію №16 Національного банку України щодо проведення валютних операцій, дозвіл на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів № 139, дозвіл № 4 на здійснення діяльності як депозитарію інвестиційного фонду чи компанії.

В. Дані про емісію акцій

Загальними зборами акціонерів НПК-Банку від 18.10.1995 р. (протокол № 7) прийнято рішення про збільшення статутного фонду до 220. млрд. крб. та додатковий випуск акцій.

Мета випуску акцій — збільшення обсягу активних операцій банку.

Додатково випускається 11 000 000 шт. простих іменних акцій на загальну суму 110 000 000 000 крб.

Номінальна вартість однієї акції — 10 000 крб.

Порядкові номери акцій — 11000001 — 22000000.

Акції реалізуються пакетами:

для фізичних осіб — 2 500 штук;

для юридичних осіб — 10 000 штук.

Власник простих іменних акцій має право:

участі в загальних зборах акціонерів особисто або через представника;

голосу (пропорційно до кількості акцій, які йому належать) під час розв'язання питань, що їх розглядають загальні збори акціонерів;

на отримання дивідендів пропорційно до номінальної вартості акцій, які йому належать;

на отримання частини майна банку пропорційно до номінальної вартості акцій, які йому належать, в разі ліквідації банку;

отримувати від правління банку відповідно до письмового запиту необхідну інформацію стосовно діяльності банку;

переважне право на придбання акцій нової емісії за номінальною вартістю.

Очікуваний курс продажу акцій — не менш як 10000 крб.

Строк передплати на акції встановлено з 13 по 17 листопада 1995 року.

У разі недосягнення рівня передплати у 60% особам, які передплатили акції, кошти повертають не пізніш як через 30 днів. У разі перевищення рівня передплати рішення про прийняття зайвої передплати приймають загальні збори акціонерів. У разі відмови від зайвої передплати кошти, внесені на придбання акцій, повертають відповідно до переліку передплатників з кінця переліку.

Продаж акцій здійснюють усі установи банку.

Акції сплачуються в національній валюті України.

Розмір дивідендів та періодичність їх виплат визначають загальні збори акціонерів.

Голосування на загальних зборах акціонерів провадять за принципом: одна акція — один голос. Право голосу на загальних зборах акціонерів дає пакет з 50 акцій.

Акції переходять від одного власника до другого без погодження інших акціонерів.

Г. Попередні емісії були здійснені:

протягом серпня — вересня 1991 року було реалізовано серед акціонерів-засновників прості іменні акції у кількості 56 на суму 560.0 тис. крб. та прості на пред'явника у кількості 2944 на суму 29440.0 тис. крб.;

з 29 січня по 29 лютого 1992 року після прийняття рішення про перетворення товариства у відкрите акції першого випуску було замінено на прості іменні й реалізовано 5000 простих іменних акцій на суму 50.0 млн. крб.;

з 24 липня по 31 серпня 1992 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 2641 просту іменну акцію на суму 26.41 млн. крб., отже статутний фонд було збільшено до 76.41 млн. крб.;

з 16 жовтня 1992 року по 16 квітня 1993 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 42359 простих іменних акцій на суму 423.59 млн. крб., отже статутний фонд збільшено до 500.0 млн. крб.;

з 20 червня по 1 листопада 1993 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 4611[illegible] простих іменних акцій на суму [illegible]611.7[illegible] крб., отже статутний фонд було збільшено до 5111.7 млн. крб.

з 26 лютого по 28 лютого 1994 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 1010056 простих іменних акцій на суму 10100.56 млн. крб., отже статутний фонд збільшено до 15212.26 млн. крб.;

з 23 грудня по 22 червня 1995 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 3128774 простих іменних акцій на суму 31287.74 млн. крб., отже статутний фонд збільшено до 46.5 млрд. крб.;

з 28 серпня по 30 серпня 1995 року шляхом відкритої передплати було реалізовано 6350000 простих іменних акцій на суму 63500.00 млн. крб., отже статутний фонд збільшено до 110.00 млрд. крб.

Усі акції було реалізовано за вартістю не нижче від номінальної.

У власності посадових осіб банку — 95118 акцій.

Д. Чинники ризику

Чинником ризику, що впливати на діяльність НПК-Банку, є непередбачуваність адміністративних рішень щодо монополізації банківської діяльності.

Основні показники діяльності НПК-Банку:

Показник (млн. крб.)	01.01.93	01.01.94	01.01.95	01.10.95
Статутний фонд	454.69	5112.20	41022.00	110000.00
Резервний фонд	20.69	500.41	544.00	8628.00
Активи	4206.95	68614.88	1005711.00	1861154.00
Кредити, видані банком	1371.29	20475.21	336576.00	272136.00
Прибуток	360.24	13043.09	23089.00	62624.00

Информация о выпуске акций

акционерного общества открытого типа «Агросервис»

1. Акционерное общество открытого типа «Агросервис» (далее — АО «Агросервис») создается на основании решения собрания учредителей (протокол № 1 от 29 августа 1995 г.).

2. Цели и предмет деятельности:

покупка, производство, продажа и обслуживание сельскохозяйственной техники, автомототехники, другой продукции производственно-технического назначения и товаров народного потребления;

заготовка, закупка, переработка и реализация сельскохозяйственной-продукции;

оптовая и розничная торговля, туризм;

рекламно-информационная и редакционно-издательская деятельность;

оказание маркетинговых, брокерских, консигнационных, транспортно-экспедиционных и других видов услуг юридическим и физическим лицам.

3. Учредителями АО «Агросервис» выступают физические лица.

4. Уставный фонд АО формируется денежными средствами в размере 100 000 000 (сто миллионов) крб., вырученными от эмиссии. Выпуск ценных бумаг осуществляет эмитент.

Средства для приобретения акций вносятся на р/с 002467079 в Ленинском отделении АК ПИБ Одессы, МФО 328403.

5. Решение о выпуске акций принято собранием учредителей (протокол № 1 от 29 августа 1995 г.).

6. Плановый объем эмиссии — 1 000 (одна тысяча) акций номинальной стоимостью 100 000 (сто тысяч) крб. на общую сумму 100 000 000 (сто миллионов) крб.

Из общего количества акций:

360 (триста шестьдесят) акций являются простыми именными;

640 (шестьсот сорок) акций являются простыми на предъявителя.

7. Акции выпускаются сериями:

I-ОАС-И №№ 001 — 360 — для простых именных акций;

I-ОАС-П №№ 001 — 640 — для простых акций на предъявителя.

8. Форма выпуска — безбумажная с выдачей сертификата на общее количество приобретаемых акций.

9. Учредители приобретают именные акции на сумму 36% общего объема эмиссии, остальные акции распространяются по открытой подписке. Акции приобретаются по номинальной стоимости.

Акционеры оплачивают акции в полной сумме.

Владельцы акций имеют право участвовать в управлении делами общества в получении дивидендов в разделе имущества в случае его ликвидации, на преимущественное приобретение акций последующих эмиссий.

Владельцы именных акций не имеют преимуществ в правах по сравнению с владельцами акций на предъявителя.

10. Выдача сертификатов акций будет производиться по адресу:

270003, Одесса, ул. Московская, 72. Тел./факс— 20-21-21.

Начало подписки на акции — 16 ноября 1995 г.

Окончание подписки на акции — 16 декабря 1995 г.

При полной реализации объявленного количества акций подписка может быть прекращена ранее объявленного срока.

11. В случае, если за время проведения подписки не удастся покрыть 60% акций или подписка превысит размер запланированного уставного фонда, учредители принимают решение в соответствии со ст. 30 Закона Украины «О хозяйственных обществах».

12. Акционеры, полностью оплатившие акции, приобретают права акционеров только после проведения учредительного собрания и регистрации выпуска акций.

13. Время и место проведения учредительного собрания будут сообщены акционерам дополнительно.

14. Фактор риска при приобретении акций: обострение социально-экономической обстановки в Украине и изменение законодательства.

Арбитражный суд Донецкой области (340105, Донецк, бул. Пушкина, 34) возбудил дело № 170/2-11 о банкротстве малого частного предприятия «АЖИО» (340015, Донецк, пр. Ватутина, 33-а, кв.70).

Р/счет 1400000 в АП Стромбанка г. Донецка, МФО 334981.

Претензии кредиторов и возможных санаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

Арбитражный суд Днепропетровской области (320090, г. Днепропетровск, ул. Кирова, 1 возбудил дело № 13-153/6 о банкротстве колхоза «Свитанок» Петриковского района (юридический адрес: 322316, село Гречино Петриковского района Днепропетровской области. Р/счет № 000400923 в Петриковском отделении АК АПБ «Украина» МФО 305158.

Письменные заявления с имущественными требованиями к должнику принимаются в месячный срок со дня опубликования объявления.

Арбітражний суд Полтавської області (314001, Полтава, вул. Зигіна, 1) порушив справу № 555/36 про банкрутство АТ "Білухівка" (співзасновники АБ "Полтава-банк", "Агро ЛТД").

Юридична адреса боржника: 315733, Полтавська область, Карлівський район, с. Білухівка. Р/р 4467707 в АБ "Полтава-банк", МФО 331489.

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

Загублені засновницькі документи українсько-естонського спільного підприємства «Есті Валгус», код 20019319, свідоцтво 2236, видане Залізничною райдержадміністрацією м. Києва 01.10.1993, державний реєстраційний номер 0095-2431-ЛТД (юридична адреса — м. Київ, Повітрофлотський проспект, 31), вважати недійсними.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

Українсько-американсько-кіпрського товариства з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями інвестиційної компанії

«Оптіма Інвестментс»

1. Відомості про емітента

Повна назва: Українсько-американсько-кіпрське товариство з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями інвестиційна компанія «Оптіма Інвестментс».

Скорочена назва: ІК «Оптіма Інвестментс».

Організаційно-правова форма: товариство з обмеженою відповідальністю.

Тип взаємного фонду інвестиційної компанії: закритий.

2. Інвестиційна декларація

Українсько-американсько-кіпрське товариство з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями інвестиційна компанія «Оптіма Інвестментс» (надалі — «Компанія») створена за рішенням учасників зборів від 27 липня 1995 р., протокол № 1.

Компанія розташована за адресою: 320070, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Ширшова, 4, к. 36.

Статутний фонд Компанії становить 160 000 000 000 крб.

Взаємний фонд Компанії створено на строк до 31 грудня 1996 р.

Компанією передано на баланс взаємного фонду «Оптіма Меджев» грошові кошти у розмірі 10 000 000 крб.

2.1. Мета і предмет інвестиційної діяльності взаємного фонду Компанії, першочергові галузі інвестування

Метою інвестиційної діяльності Компанії є:

забезпечення приросту вкладених коштів;

забезпечення доходності вкладів;

забезпечення соціального захисту малоімущих верств населення.

Предметом інвестиційної діяльності за цінними паперами є спільне інвестування.

Першочерговими галузями інвестування є:

інвестування в металургійний комплекс;

інвестування в гірничовидобувну промисловість;

інвестування в машинобудівний комплекс;

інвестування в нафтопереробну та видобувну промисловість;

інвестування у сферу побутових послуг;

інвестування у розвиток зв'язку.

2.2. Обмеження інвестиційної діяльності Компанії

Компанія не має права:

випускати облігації та векселі;

займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

брати банківський кредит, крім випадків використання цього кредиту для викупу відкритим фондом своїх інвестиційних сертифікатів;

мати у своїх активах більш як 10 відсотків цінних паперів одного емітента, крім випадку, передбаченого абзацом сьомим п. 23 «Положення про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії та інвестувати понад 5 відсотків активів Компанії в одного емітента, крім інвестування в облігації внутрішніх державних позик, зобов'язання державної скарбниці та інші цінні папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України;

тримати в цінних паперах менш як 70 відсотків активів інвестиційного фонду;

купувати інвестиційні сертифікати іншогоінвестиційного фонду чи інвестиційної компанії;

займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійова особа Компанії;

видавати майнові гарантії, забезпечені майном Компанії, для третіх осіб, укладати договори застави;

придбавати цінні папери повних та командитних товариств.

2.3. Витрати Компанії

За рахунок коштів Компанії можуть сплачувати витрати, пов'язані з розміщенням інвестиційних сертифікатів, їх виготовленням, оплатою праці співробітників Компанії, підготовкою фахівців у роботі з цінними паперами, орендою та обладнанням приміщень, витратами на рекламу, опублікуванням інформації в органах преси, винагородами депозитарію та аудитору за надання послуг стосовно діяльності Компанії з розміщення інвестиційних сертифікатів.

2.4. Місце, термін та порядок виплати дивідендів

Місце виплати дивідентів: депозитарій Компанії АБ «Кредит-Дніпро», Україна, Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17.

Термін виплати дивідендів: дивіденди виплачують не рідше як раз на рік. Виплату дивідендів здійснюють протягом двох місяців, починаючи з визначеної зборами учасників компанії дати початку виплати.

Дивіденди на інвестиційні сертифікати виплачують: юридичним особам — безготівковим розрахунком; фізичним особам — готівкою або безготівковим розрахунком.

Учасникам не гарантовано фіксований розмір дивідендів.

2.5. Порядок продажу інвестиційних сертифікатів

Компанія, яка є інвестиційним керуючим взаємного фонду, розміщує серед фізичних та юридичних осіб (учасників) випущені інвестиційні сертифікати.

Інвестиційні сертифікати Компанії реалізують за кошти учасників та приватизаційні папери.

Інвестиційні сертифікати, які розміщує Компанія, підлягають вільному перепродажу. Право власності на них може бути також передане учасникам іншими способами за умови обов'язкової реєстрації Компанією або уповноваженою нею особою.

Розміщення інвестиційних сертифікатів Компанія здійснює за адресою: 320070, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Ширшова,4, а також посередниками на підставі договору доручення, комісії та агентських угод. У разі зміни адреси, за якою здійснюється розміщення інвестиційних сертифікатів, Компанія зобов'язана повідомити про це учасникам через засоби масової інформації.

На загальну кількість проданих одній особі інвестиційних сертифікатів власникові видають відповідне свідоцтво (сертифікат), яке не є цінним папером.

2.6. Зобов'язання щодо викупу інвестиційних сертифікатів

Інвестиційні сертифікати підлягають викупу Компанією після закінчення строку діяльності закритого взаємного фонду — 31 грудня 1996 р.

Взаємний фонд викуповує інвестиційні сертифікати в учасників за ціною, яка дорівнює вартості чистих активів Компанії у розрахунку на один інвестиційний сертифікат.

У разі, коли вартість майна, в розрахунку на один інвестиційний сертифікат, під час ліквідації Компанії нижча за його номінальну вартість, різницю виплачують за рахунок коштів засновників.

Фонд не може створювати будь-яких спеціальних або резервних фондів.

3. Відомості про емісію інвестиційних сертифікатів Компанії

Компанія випускає іменні сертифікати у кількості 10 500 000 (десять мільйонів п'ятсот тисяч) штук.

Номінальна вартість одного інвестиційного сертифіката становить 50 000 (п'ятдесят тисяч) карбованців.

Загальна сума емісії інвестиційних сертифікатів становить 525 000 000 000 (п'ятсот двадцять п'ять мільярдів) карбованців.

Кількість інвестиційних сертифікатів, що їх може придбати один емітент, не обмежується.

День початку продажу — 20 жовтня 1995 р.

Запланований курс продажу одного інвестиційного сертифіката:

за номінальною вартістю, якщо сертифікати придбавають за приватизаційні папери;

за номінальною вартістю у першому місяці продажу, якщо сертифікати придбавають за грошові кошти;

за курсовою вартістю у наступні місяці, якщо сертифікати придбавають за грошові кошти.

Попередніх емісій цінних паперів не відбувалося.

4. Відомості про засновників

Засновниками Компанії є:

Фірма «Isola Enterprises Limited» (Республіка Кіпр). Місцезнаходження: Республіка Кіпр, м. Нікосія, 2-4 Макаріос Авеню, Кепітал Центр, 9-й поверх, частка у статутному фонді — 98%.

Громадянин США Лейбер Уриел Тцві, паспорт № 024594679, виданий паспортним агентством м. Чикаго 21 квітня 1992 р., частка у статному фонді — 1%.

Громадянин України Макагон Дмитро Олександрович, паспорт № 62008995, виданий ОВтР ГУВД м. Дніпропетровська 15 квітня 1992 р., частка у статутному фонді — 1%.

5. Органи управління

Найвищим органом управління Компанії є збори учасників Компанії, які здійснюють функції спостережної ради Компанії.

Керівником Компанії є директор Макагон Д. О., паспорт: № 62008995, виданий ОВтР ГУВД м. Дніпропетровська 15 квітня 1992 р.

Посада: останні три роки — менеджер фірми, нині директор Компанії.

Заступник директора — Карпенко Сергій Русланович, паспорт: серія XV-КИ № 686103, виданий Першотравенським МВМ 11 квітня 1988 р.

Посада: останні три роки юрисконсульт, нині — заступник директора Компанії.

Інвестиційним керуючим закритого взаємного фонду «Оптіма Меджев» є і Українсько-американсько-кіпрське товариство з обмеженою відповідальністю з іноземними інвестиціями інвестиційна компанія «Оптіма Інвестментс», яка діє на підставі установчого договору та статуту, зареєстрована рішенням Дніпропетровського МВК від 04 серпня 1995 р., реєстраційний № 10877—ТВ-ІН, розташоване за адресою: 320070, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Ширшова, 4. Розрахунковий рахунок № 14467292 в КБ «Приватбанк», МФО 305299.

Відомості про засновників наведено вище.

Дозвіл на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів — № 771 від 19 жовтня 1995 р.

Афілійована особа — Фірма «Isola Enteprises Limited» (Республіка Кіпр). Місцезнаходженя: Республіка Кіпр, м. Нікосія, 2-4 Макаріос Авеню, Кепітал Центр, 9-й поверх. Частка у статутному фонді Компанії — 98%.

6. Відомості про депозитарій Компанії

Депозитарієм Компанії є Акціонерний банк «Кредит-Дніпро», зареєстрований Національним банком України за № 522 від 22 грудня 1994 р.

Місцерозміщення: 320070, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Леніна, 17.

Номер і дата видачі дозволу на здійснення діяльності як депозитарію: № 52 від 4 серпня 1994 р.

Кореспондентський рахунок № 4700161322 в облуправлінні НБУ, МФО 305749.

До складу засновників входять:

ЗАТ «Промислово-фінансова корпорація «Співдружність».

АТ «Квінта» та 12 інших юридичних осіб.

Договір про надання послуг як депозитарію укладено 18 серпня 1995 р.

Депозитарні договори укладені з ДТ «Балашов», ІФ «Інвесттехнології» та іншими.

7. Права власників інвестиційних сертифікатів

Власники інвестиційних сертифікатів мають право на одержання: частки прибутку (дивідендів) у розмірі, пропорційному до кількості придбаних ним інвестиційних сертифікатів; інформації про фінансове становище Компанії; відповідної частки майна Компанії в разі її ліквідації.

8. Відомості про аудитора фонду

Аудитором фонду є акціонерне товариство «Перша аудиторська контора»,

Місцерозміщення: 320005, Україна, м. Дніпропетровськ, вул. Сімферопольська, 2-а.

Ліцензія на аудиторську діяльність № 000228-АБ, рішення Аудиторської палати України № 250 від 05.06.1994 р.

Информация о выпуске акций

акционерного общества «Укркотломаш»

I. Данные об эмитенте

1.1. Полное название: акционерное общество «Укркотломаш».

1.2. Вид: открытое.

1.3. Местонахождение на дату организации: 340059, г. Донецк, ул. Элеваторная 113.

1.4. Учредители: общество создано организацией арендаторов, путем преобразования приватизированного арендного предприятия УСУ «Укркотлосервис».

1.5. Расчетный счет и наименование банковского учреждения: р/с 260901 в ОПЕРУ АПБ г. Донецка, МФО 334248.

1.6. Уставный фонд — 3 000 000 000 (три миллиарда) карбованцев, который разделен на 3 000 (три тысячи) простых акций на предъявителя номинальной стоимостью 1 000 000 (один миллион) карбованцев каждая.

Высшим органом управления является общее собрание акционеров. Правление общества руководит деятельностью общества в рамках полномочий, данных ему общим собранием акционеров и уставом.

1.8. Предмет деятельности общества:

изготовление промышленных и отопительных котлов и котельно-вспомогательного оборудования, производство монтажных и ремонтных работ в котельных, пусконаладочные и проектные работы.

II. Данные эмиссии

2.1. Общество объявило открытую подписку на акции, которые распространялись с 20.09. по 25.12.1994 г.

2.2. Акционеры имеют право:

принимать участие в управлении обществом;

принимать участие в распределении прибыли общества;

получать информацию о деятельности общества.

2.3. Юридический адрес на момент опубликования информации: 340045, г. Донецк, ул. Воровского, 10;

телефон 66-31-83, факс 66-51-68.

2.4. Размеры дивидендов определяются общим собранием акционеров.

III. Факторы риска

Принимая решение о приобретении акций АО «Укркотломаш», необходимо учитывать факторы риска:

ухудшение общей экономической ситуации в Украине;

нестабильность законодательства, и в т. ч. налогового, в условиях рыночных отношений;

изменение таможенных правил.

Общество с ограниченной ответственностью «Эмплой интернешнл ЛТД» сообщает о ликвидации предприятия с 15 октября 1995 года. Претензии принимаются до 15 декабря 1995 года по адресу: г. Славянск, Донецкая область, ул. Коммунаров, 6, тел. 2-98-09.

По заявлению государственной налоговой инспекции по г. Павлограду Днепропетровской области арбитражным судом Днепропетровской области (г. Днепропетровск, пр. Кирова, 1) возбуждено дело №618-53 о признании банкротом малого частного предприятия «Ватра» (323000, г. Павлоград Днепропетровской области, ул. Комарова, 9, кв.94, директор Черепанов В. А., р/с 002468532 в Павлоградском отделении АК АПБ «Украина», МФО 305136).

Претензии кредиторов и заявления возможных сонаторов принимаются в течение месяца со дня опубликования данного объявления.

Арбитражным судом Донецкой области: 340105, г. Донецк, бульвар Пушкина, 34, 15 августа 1995 года возбуждено дело № 97/3-13 о признании банкротом производственного кооператива «Динар», расположенного по адресу: г. Краматорск, ул. Румянцева, 4, расчетный счет № 5461214 в Краматорском отделении АК ПИБ.

Календар

Дмитро землю замикає, а ми згадаймо родовід

Одне з найближчих і найпомітніших християнських свят — день святого великомученика Димитрія Солунського, або простіше — Дмитра, що припадає на 8 листопада.

Жив Дмитро у другій половині третього століття. Його батько був високим цісарським достойником у Солуні.

Коли він помер, солунським проконсулом цісар Максиміліан призначив сина. Дмитро виховувався у християнському дусі, проповідував цю віру. За це цісар ув'язнив його. На той час готувався двобій святого Нестора з непереможним цісарським гладіатором Ліємо. У в'язниці Дмитро благословив Нестора, той вийшов проти гладіатора з хрестом у руках і переміг його. Тоді цісар наказав проколоти Дмитра списами...

Відтоді про нього говорять як про сміливця і чудотворця. На українській землі він став популярним з часу, коли наш князь Олег підступив до стін Царгорода. Русичі зламали силу греків, і ті казали, що то не Олег, а посланий Богом святий Дмитро...

Кажуть, коли зібрано врожай, Дмитро сходить на землю і небесними ключами замикає її на відпочинок. Наші пращури вважали землю живою, отож їй треба відпочивати. І з 8 листопада по 6 травня — від Дмитра до Юрія — жодної роботи на ній не має бути.

Дмитро, казали наші пращури, повчав так: як печеш хліб, то до самого Юрія першу хлібину віддавай за дідів, а хто не робитиме так, того він не запише до Книги Життя. Отож від сьогодні починалися так звані дідівські, або ж родинні, суботи. Люди справляли осінні поминки по родичах, згадували всіх поіменно.

Хороший звичай — відродити б його. А то спитайте когось (чи й себе) про пращурів — мало хто знає їх далі діда. Отож, давайте відродимо дідівські, родинні суботи. То далекі наші нащадки знатимуть своє родове коріння, а хто має глибокі корені, той твердо на землі стоїть. Та й нас, дивись, пом'януть...

Всяка всячина

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

ПОМ'ЯНЕМО ТЕЛЯ

Виповнилося 20-річчя пам'ятної для луганчан події, що миттю облетіла тоді область, хоча її старанно приховували від громадськості.

... Ішли звичайні військові збори, в яких брали участь резервісти. Вони й розповіли потім, що сталося під селом Трьохізбенка Слов'яносербського району.

Під час навчальних артилерійських стрільб горе-снайпери накрили це село щільним вогнем. На щастя, час був робочий, селян майже не було. Загинуло теля, яке паслося біля двору своїх господарів, — від прямого попадання снаряда...

Про випадок було повідомлено тодішньому міністру оборони СРСР маршалу Дмитру Устинову. Обстріл села, ясна річ, — це більше ніж «НП», але військових ошелешило не стільки це, скільки те, що жоден із снарядів не розірвався. Взагалі-то, цілили зовсім не по селу, снаряди були бойові і мали розірватися! Чи Господь зжалився, чи така вже була оспівана бойова готовність... Пом'янемо невинне теля!

Луганська область.

Володимир ДУПАК, «Голос України»

«ДІДЬКОВЕ ЧИСЛО» І ГАРАНТІЇ

Це було під час важливої події — Державна комісія приймала в експлуатацію шостий блок Запорізької атомної електростанції. Очолював комісію «атомний міністр» — голова Держкомітету України Михайло Уманець.

Коли всі двадцять членів комісії підписали акта, голова Держкоматому раптом згадав:

— А сьогодні ж тринадцяте число!..

Звичайно, всі одразу подумали про «дідькове число». Та Михайло Пантелійович заспокоїв присутніх:

— Це щасливе число! Он і дружина моя, і теща народилися тринадцятого...

Запорізька область.

Володимир СУШКЕВИЧ, журналіст

ЧОРНИЙ ПЕС ІЗ БІЛОЮ СМУЖКОЮ

Почалася ця історія ще взимку. Тижнями на вулиці при в'їзді до Тернополя зі Львова можна було спостерігати незвичну картину: на тротуарі сидів чорний пес із білою смужкою на шиї, пильно вдивлявся в дорогу, вичікуючи когось.

Коли наближається легкова машина темного кольору, він кидається назустріч, наче хоче гукнути до водія: «Я ж твій! Я знайшовся! Ось я, візьми мене з собою!»

Зрештою, може, господар просто випустив його з машини й утік? Таке трапляється. Скільки он таких собак вештається в наших містах! А цей вірити в таке не хоче: як же це можна вигнати друга чи втекти від нього? Отож зустрічає легковика за легковиком. Сподівається, сумує.

Дивовижна ця картина!..

Влітку собака не з'являвся, а тепер знову на цьому самому місці. Причому на шиї у нього з'явився обірваний нашийник. Певне, пса хтось припнув, та він вирвався з неволі і поспішив на те місце, де розлучився з господарем.

Тернопіль.

Смачного!

КРУЧЕНИКИ

1 кг телятини, 2 ст. ложки смальцю або вершкового масла, 0,5 склянки борошна, 1 склянка сметани, 0,5 склянки бульйону, сіль, перець.

Для начинки: 1/4 склянки рису, 1 цибулина, 1 варене яйце, 0,5 ст. ложки вершкового масла, сіль, перець.

Телятину порізати на шматочки, відбити, посолити й поперчити, покласти на кожний шматок начинку з відвареного рису, злегка підсмаженої на маслі дрібно посіченої цибулі та подрібнених яєць, перцю й солі. Крученики згорнути, перев'язати ниткою, обкачати в борошні й обсмажити з обох боків на смальці або вершковому маслі. Тоді скласти в сотейник, додати бульйон, сметану й стушкувати до готовності.

Подавати на стіл з половинками підсмажених помідорів або тушкованими грибами.

ВСЕ ПРО КАРТОПЛЮ

- Чистячи картоплю, слід зрізати якомога тоншу лушпайку, бо саме під нею містяться поживні речовини. Чищену картоплю тримають у холодній воді, додавши трохи оцту.
- Щоб картопля не розварилася, слід додати у воду розсолу з огірків чи капусти або трохи оцту.
- Картоплю в «мундирах» легше чистити, якщо відразу після варіння облити її холодною водою.
- Щоб картопля була розсипчастою і смачною, обчистивши, залийте її підсоленим окропом і поставте на сильний вогонь під кришкою.
- Щоб картопля не розварювалася, коли вода закипить, відлийте гарячу воду і долийте холодну.
- Картопляне пюре розбавляйте гарячим молоком, від холодного картопля набуває сірого кольору.
- Смажте картоплю на добре розігрітій сковорідці і соліть, коли скибочки з усіх боків зарум'янилися. Якщо посолити раніше, сік витече, змішається з жиром, і картопля втратить форму, колір і смак.
- З пророслої або позеленілої картоплі треба обов'язково зрізати товстий шар, бо шкірка такої картоплі містить шкідливу речовину — соланін.

Гриць ГАЙОВИЙ

Байки без моралі

Зухвалість

—Ну й молодь пішла — осудливо перешіптувалися старі Кущі, позираючи вгору на молоді дерева. — Та коли ми були в їхньому віці, то хіба хто з нас посмів би переростати старшого за себе?!

Претензія

— Як ти виховала мою дитину?! — з обуренням накинулася Зозуля на Плиску. — Та вона ж зовсім не визнає рідної матері!..

Заповітна мрія

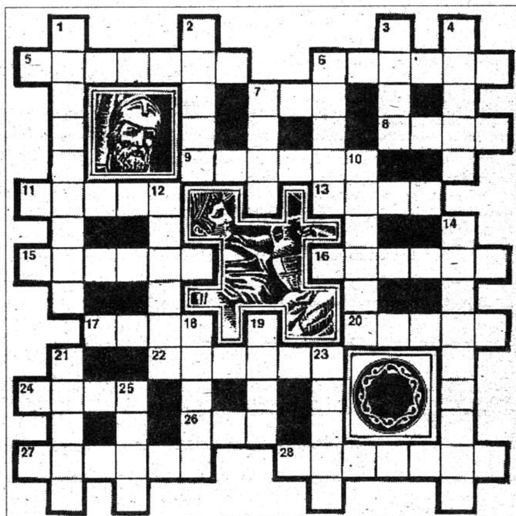
Гусак ладен був життя своє віддати, аби тільки потрапити в гарну емальовану Гусятницю, про яку стільки наслухався, — як про світле майбутнє, якого ніколи не бачив.

Та він засвоїв, що удостоїтися такої честі зможе тільки той, хто матиме певну громадську вагу й суспільну значимість. Тому виконував усі рекомендації для набуття відповідних характеристик.

І коли нарешті досяг максимального розквіту своїх сил і можливостей, його заповітна мрія здійснилася...

Це був урочистий, незабутній день. Він надовго запам'ятається всім присутнім на тих урочистостях...

Кросворд «VIVERE MEMENTO»

У цьому кросворді на вас чекають всесвітньо відомі латинські вислови, котрі давно стали крилатими. Розгадуючи кросворд, ви дізнаєтеся, хто їх автори, прилучитеся до джерел античної мудрості, до міфів тощо.

По горизонталі:

5. MEMENTO MORI! (Пам'ятай, що ти смертний!). Так сказав у другій книзі своєї «Історії» знаменитий грек — хто?

6. VIVERE MEMENTO. (Пам'ятай про життя). Хто з видатних українських поетів перефразував попередній вислів і так назвав свого вірша?

7. NESCIS QUID VESPER SERUS VEHAT. (Ти не знаєш, що принесе пізній вечір). Це назва однієї із сатир Варрона, яку процитував і зберіг римський письменник...

8. Біблійний пророк, у книзі якого чимало крилатих висловів.

9. Реальні явища, об'єкти, що їх відтворює художник, скульптор.

11. CLAVIS IN LINGUA. (Язик за зубами). Це сказав у «Персах» давньогрецький «батько трагедії»...

13. Син Зевса і Гери, бог війни.

15. Фаворит сіракузького тирана Діонісія, який на один день сів на престол і побачив над собою меч на кінському волосі.

16. ESSE OPORTET UT VIVAS, NON VIVERE UT EDAS. (Їсти слід, щоб жити, а не жити, щоб їсти). Ці слова залишив для нас давньогрецький філософ...

17. У грецькій міфології бог неба, чоловік Геї (Землі).

20. Італійський поет Відродження.

22. Напій богів.

24. SPES ALIT (Надія живить). Так написав у комедії... римський комедіограф Плавт.

26. Поширений жанр у давньогрецькій літературі.

27. Остготський історик, який записав чимало переказів, що стосуються і нашої історії.

28. MANUS MANUM LAVAT. (Рука руку миє). Автор вислову давньогрецький комедіограф...

По вертикалі:

1. NON OLET (PECUNIA). (Гроші не пахнуть). Ці слова сказав римський імператор... синові Тіту, невдоволеному тим, що батько дав йому гроші з податків на користування каналізацією.

2. QUALIS VIR, TALIS ORATIO. (Яка людина, така й мова). Афоризм залишив нам афінський державний діяч, поет-елегік...

3. Давньогрецька поетеса з острова Лесбос.

4. OPERINT, DUM METUANT. (Нехай ненавидять, аби боялися). Улюблений вислів римського імператора Калігули, а першим так сказав у трагедії «Атрей» римський драматург...

6. Богиня квітів та весни у давніх греків.

7. Наші пращури, які переймалися античною культурою.

10. Вища службова особа в містах-державах Стародавньої Греції.

12. ELEPHANTUM EX MUSCA FACIS. (Ти робиш з мухи слона). У пародійному «Похвальному слові мусі» так написав давньогрецький сатирик...

14. NUDA VERITAS. (Гола правда). Цей вислів видатного римського поета Горація повторила Леся Українка у драматичній поемі...

18. QUALIS ARTIFEX PEREO. (Який актор у моїй особі гине). Це виголосив перед самогубством римський імператор-тиран..., який вважав себе великим поетом і актором.

19. Вулкан, під яким, за міфами, лежить переможене Зевсом чудовисько Тіфей.

21. AMICUS PLATO, SED MAGIS AMICA VERITAS. (Платон мій друг, та істина дорожча). Джерело вислову — твір славнозвісного грецького філософа Платона про безсмертя душі...

23. Театр, сцена.

25. Відомий візантійський словник, у якому зібрано багато крилатих висловів з давнини.

Склав і намалював Анатолій СОЛОНСЬКИЙ.

Відповіді до кросворда «Веселий клубок», надрукованого 21 жовтня

1. Смішок. 2. Ім'ярек. 3. Ромбик. 4. Моршин. 5. Клепка. 6. Клубок. 7. Гобрій. 8. Ковпак. 9. Жданов. 10. Одарка. 11. Очанка. 12. Учений. 13. Химера. 14. Зимнов. 15. Знімок. 16. Анкета. 17. Байрон. 18. Заїмка.

В кружках: Молодчина.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47 вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописи не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 366903.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311211

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.